

Nincs többé köhögés!!
MELL- ÉS TUDÓBAJ ELLEN!
Dr. med. Fáykiss szepesti kárpáti növénykivonat

Egy üveg ára használati utasítással 75 kr.
Caulcoria 1 dobozal 25 kr. **Tea** Egy csomaggal 1 csomag 20 kr. **Tea** 50 kr. kis 25 kr.

Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használták köhögés, rekedtség, kataraktus, hökhurut, náthálás (influenza), szék-mellúság, tüdőgyulladás stb. ellen. Eredetiben kapható Fáykiss József „nagy Kristóf”-hoz címzett gyógyszerárában Budapesten, továbbá Török József gyógyszerárában, Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközöltek.

Eucalyptus-szajessencia!!
(Osztr.-magyar szabad, kitüntetve Párisban, 1878.)
A legésszerűbb, tartalomdúsabb (78% hatásos alkotórész), legelismertebb higiénikus készítmény, a szájápolására, a rossz szag megszüntetésére, a fogak fentartására s óvszer gyanánt a torokbajok ellen; alkalmazkodási és használati utasítással Med. Dr. Faber C. M., bold. Miksa császár ő felsége udv. orvosától. 1 üvegesével frt 1.20. — Szétküldési raktár: Bécs, I., Bauernmarkt 3, és minden bel- és külföldi gyógyszerárban és illatszerekkereskedésben. 4512

BUTOR
RÉSZLETRE.

Butorokat, szőnyegeket, függönyöket kaphatnak olcsó áron minden állásu szolid évi lakók, mint hivatalnokok, lelkészek, tiszték, kereskedők
Budapest, IV., magyar-utca 1. sz. I. emelet
d. e. 8—12 és d. u. 2—6-ig. 4509

GRANDS MAGASINS DU Printemps

NOUVEAUTÉS
Ingyen és Bérmentve
küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogust a téli évadra.
Megkeresések czimzandók:
JULES JALUZOT & Co
PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a *Printemps* oriasí raktárán levő szövetek mintái, árát és fajt lehetőleg meghatározni körünk.
Expediitio Magyarország részére portómentesen 25 franktól kezdve.
Vámmentes küldemények föltételei a Catalogusban. Továbbító-és vámkezelési házurk: **Salzburgban, Mozartplatz, 4.**
Levelezés Magyar nyelven.

MEZEI EGEREK
tömeges és biztos kipusztítására ajánlom az általam készített és már eddig is sok előkelő uradalmakban, nagyobb gazdaságokban, ugyazinté több községekben a legjobb sikerrel használt
4515
EGÉRMÉRGET
labdacok alakban, eddigi tapasztalatok szerint 1 holdra 1—2 elegendőnek bizonyult; 100 kilo ára 45 frt, egy 5 kilós láda 3 frt o. é. Bővebb értesítéssel bérmentve szolgálok. Sipócz István gyógyszerész, Pécselt (Baranyamegye).

ARADI VÉRTANÚK ALBUMA
Szerkesztette: VARGA OTTÓ.
224 negyedréti lapos díszmű. 4510
Szövegét írták: Bóvik G., Degré A., Irányi D., Lukácsy M., Vadnay K., Vendrei (Aschermann) és más egykoruk; továbbá: Ooncha Gy., Márki S., Szana T., Váradí és mások. A szöveget ZICHY M. és más művészek 40-nél több eredeti rajza díszíti és több vértanú-levél autogrammal.
Ára bérment. küldéssel: kötve 4 frt; vellenn díszk. 6 frt 50 kr.
Rendelhető szerkesztőnél: Budapest II. ker. főgymnasiunban.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárunknál kapható:

ARANY KINCSTÁR
Nélkülözhetlen tanácsadó minden családnak és háztartás számára.
Szerkesztette
BENICZKY IRMA.
Ára fizve 80 kr. Ára kötve 1 frt.

43. SZÁM. 1891. BUDAPEST, OKTÓBER 25. XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fél évre — 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre — 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt fél évre — 3 *
Külföldi előfizetőknek a postaiag felírtára — 3 *
meghatározott vitelidj is csatlakozó.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA HÁROM KELET-INDIAI TAGJA.

Egy félszázad telt le Kőrösi Csoma Sándornak rövid volta mellett is tüneményes, tudományos pályafutása után, de az a szellemi kapcsol, a melyet az ő keze fűzött hazánk és a távol Kelet között, azért el nem szakadt s mindig akadt a nyelvészeti búvárlatoknak egy-egy kiváló bajnoka, a ki föntartotta azt az érintkezést, mondhatnók, csereviszonyt, mely a magyar tudományos akadémia és a kelet-indiai tudományos mozgalmak góczpontja, a kalkuttai Asiatic Society között épen feledhetetlen székely tudós hazánkfiának fáradozásai folytán keletkezett.

Kelet-indiai fénykép után.
Babu Rajendralála Mithra.

Tudjuk, mily megbecsülhetetlen érdemei vannak e viszony föntartása és ápolása körül jeles hazánkfiának, Duka Tivadarnak, a ki Kelet-Indiából Londonba költözése után sem szünt meg az érintkezésnek legbuzgóbb közvetítője lenni. Ő hívta föl akadémiánk figyelmét ama jeles kelet-indiai tudósokra, kik a tudományos búvárlatoknak azon szakmájában, melyben Kőrösi Csomának uttörő és vezérszerep jutott, világszerte ismeretessé vált nevet vívtak ki maguknak s kiket érdemeik méltánylásául aztán akadémiánk is külső tagjai sorába választott, mely kitüntetéssel azok mindenkor hálával és rokonszenvük ismételt kifejezésével fogadtak.

Kelet-indiai fénykép után.
Mahámahópádhyája Mahásacsandra Nyáyaratna.

Kelet-India e tudósai közül hármat mutatunk be olvasóinknak. Kettő közülök valódi hindu bennszülött, a harmadik angol ugyan, de tudományos munkálkodásának szintén Hindosztán szolgáltatta mind anyagát, mind színterét, s ezért teljes joggal sorolhatjuk a másik kettő mellé. E három tudós ketteje már nincs az élők között, egy év lefolyása alatt elragadta a halál s ez szolgál most alkalmul nekünk, hogy róluk megemlékezzünk.

I. Babu Rajendralála Mithra.
1822—1891.

A három hindosztáni tudós egyikének, Babu Rajendralála Mithrának neve nem ezúttal fordul meg először lapunk olvasói előtt. Tizenhét évvel ezelőtt mutattuk be akkori arczképét ugyancsak Duka Tivadar tollából kelt méltató sorok kíséretében.

E bő ismertetésből, a megboldogult tudós utolsó éveiből felvett arczképe mellett, ez úttal csak a főbb adatokat emeljük ki, megpótolva

Kelet-India fővárosában Kalkuttában született, az előkelő Mithra hindu családból, mely nemeségét még a X. században nyeré, hazájának minisztereket, hadvezéreket adott, e század kezdetén azonban a háborúk következtében elszegényedett. Rajendralálának adatott családjá régi fényét, bár más téren, újra visszaállítani. Már öt éves korában tudta hazája nyelven, a bengálin, az olvasást és számvetést; egy évre rá már a persa, nyolcz éves korában az angol nyelv tanulásához fogott s tizenhat éves korában mind a három nyelvben tökéletességre vitte. Kezdetben az orvosi pályát választá s annak tanfolyamát, folytonos kitüntetések között csaknem befejezé, midőn orthodox nézetű atyja őt e pályáról leterelé. Ekkor jogi és irodalmi tanulmányokra vetette magát s a Brahmság szent, de kihalt nyelvét, a szanszkritot kezdte tanulmányozni, a mire kedvező alkalma nyílt, midőn az Asiatic Society a már ekkor névre kapott tudóst 1846-ban könyvtárnokául, tehát ugyanarra az állásra választá, melyet ő előtte néhány évvel dícsőült hazánkfiá, Kőrösi Csoma Sándor töltött vala be. E hivatalát Rajendralála tíz évig viselte, bámulatos szorgalommal gyűjtve a nyelvészeti ismereteket, melyekre irodalmi munkásságához szüksége volt. E buzgó munkásságának nagy jelentősége abban áll, hogy ő, mint bennszülött hindu, születésénél, neveltésénél fogva közelebb állván ama nép hagyományaihoz, teljesebben hatolhatott be annak szellemébe, mint azt bármi nagy készülségű európai tudós teheté inkább föltárhatta a hajdankornak a szanszkrit nyelv által őrzött rejtelmeket s könnyebben megtalálhatta bennök az általános nyelvészet egyik legértékesebb kulcsát.

Rajendralála könyvtárnoki nagy munkássága mellett a társulat évkönyveiben és naplóiban nagyszámú értekezést s tudományos lapokban száakra menő kisebb dolgozatot adott ki, de hírnevét önálló nagy művei alapították meg, minő a *Radzsaputók* (egy nagy hindu néptörzs) története, szanszkrit *Nyelvtana*, keletindiai *Műcsarnoka*, a hindu szent könyvek egyik osztályából, a Száma Védából *Csandogyja Upanisad* című rész angol fordítása s főleg tizenöt éven át havi füzetekben szerkesztett encyclopaediai folyóirata, mely valódi tárháza a tudományoknak. Mindezek angolul vannak írva s közvetlen érintkező kapcsolai a keleti és nyugati tudományok világának.

Nem kevésbé fontosak azonban szanszkrit nyelven írt és kiadott művei, jelesen a szent

A helyett, mint ez az ipartörvénybe ütközőleg gyakran történik, hogy
HELYISÉG-VÁLTOZTATÁS
ürügye alatt divatból kiment árúkat MÉLYEN LESZÁLLÍTOTT ÁRAKON kínálnánk, egyszerűen a t. vevőközönség becses figyelmébe ajánljuk óriási nagy és folyton új választéku raktárunkat
SZŐNYEGEK BEN
a legújabb mintákban, s legnagyobb választékban, továbbá
függönyök- és butorszövetekben
a legjutányosabb árak és feltételek mellett.
Stambul és Smyrna szőnyegeinket □ méterenkint 9—10 frttól feljebb, teljes méretért kezeskedve.
Nagy vászon- és pamutáru-raktárunk
továbbá: fehérenemű-, menyasszonyi kelengyék- és ágynemű-készletről szóló 300 ábrával ellátott árjegyzékünket ingyen és bérmentve küldjük.
KUNZ JÓZSEF ÉS TÁRSA
magyar kir. szabad. nagykereskedők, cs. és kir. udvari szállítók,
Budapesten, V-ik kerület, Deák-tér.
4520

könyvek egy másik része, a *Yajur-Veda* három kötete, az *Aranyaka*, a *Kamandakiya Uiti*, a *Chaitanya Chandrodya*, a *Lalita Vistara* című nyelvészeti, vallás-bölcseleti és államtudományi könyvei, melyek a szerző ajándékából a mi akadémiai könyvtárban is megvannak s melyek őt a szanszkrit tudomány legelőkelőbb művelőjévé avatták, úgy, hogy Müller Miksa, a hírneves nyelvudós is mint kiváló tekintélyről emlékszik róla.

Rajendralála az európai modern nyelvekben is hindu embernél feltűnő jártassággal bírt. Az angolokon kívül ugyanis tökéletes birtokában volt a francia és német nyelvnek, de e mellett a többi nyelvekben is teljes nyelvtani tájékozottsága volt. A magyarok s nyelvök iránt különös érdeklődéssel viseltetett s mindig hálásan emlékezett arra a megismeretelésre, mely őt 1865-ben akadémiai részéről az által érte, hogy ez tagjai sorába választotta.

Tudományos érdemeit az angol kormány nemcsak rendjellel, hanem a legmagasabb kitüntetéssel is jutalmazta, a mi eddig tudományos érdem embernek valaha adatott: fölrüházta ugyanis a Kelet-Indiában fejedelmi rangot jelentő «Radzs» ezimellel.

A nagy tekintélyben állt világhírű tudós, mint érintettük, nincs többé. Ez év július hó 26-án, mint az a magyar tud. akadémiának is bejelentett, kiszendvedt. Honfitársainak a nagy veszteség fölötti fájdalomát s az irányában táplált nagybecsülés mértékét mutatják egy kalkuttai napilapnak, a «Hindu Patriot»-nak következő sorai, melyekkel a gyászbeszédet bejelenti:

«A kelet-indiai tudósok fejedelme nincs többé! Kimúlt e földi létből csendesen, magával vivén azon kristálytiszaságú jellemet, nemes szívének buzgalomát, a tudományok iránti soha ki nem elégitett szomját, a gondolat és lelkiismeret tisztaságát, a nagymérvű világitó géniuszát, melyek soha sem szűntek meg homlokát fényvel és dicsőséggel koszorúzni. Lábai az időnek főnyénél emel enyészhető nyomokat hagytak hátra, s neve aranybetűkkel van nevése a kelet-indiai történetírás lapjaira.»

II. Atkinson Edwin.

1840—1890.

Babu Rajendralála Mithra halála nem az egyedüli veszteség, mely a tudományos világot újabb időben Kalkuttában érte. Még korábban, mint ez a hindu agg tudós, hunyt el ugyanott a tudományoknak egy másik munkása is, kinek életéről és tudományos munkálkodásáról következőket írja lapunknak Londonból Duka Tivadar: Mr. Atkinsonnak mult évi szeptemberben, Kalkuttában történt halála nemcsak a bengaliai ázsiai társaságot fosztotta meg egykori elnökétől, de magyar tudományos akadémiának is egyik még sokat ígérő kitünőséget veszítette el benne külföldi tagjainak.

Edwin F. T. Atkinson Irlandban született 1840-ik évi szeptember 6-án s így életének csak ötvenedik évét érte el. Atyai családjára régi angol származású, mely Erzsébet királynő idejében honosodott meg Irlandban. Tanulmányait a dublini egyetemen végezte, a hol jutalmakat nyert kelta, szanszkrit és héber nyelvi tanulmányaiért. Az indiai szolgálatra pályázván, nyelvészeti hajlama, különösen pedig a szanszkrit és az angol irodalomban való jártassága, pályatársai között számára az első helyet biztosították. 1863 elején ment Kelet-Indiába, a hol előbb a bírói s aztán a pénzügyi és közigazgatási szakokba osztott be. Mielőtt a felső tartományokból Bengaliába áttétetett volna, végig haladt majdnem mindazon a hivatali fokozatokon, melyet, mint a közszolgálat ily kitűnő munkása, elfogadhatott. Végre Bombayban és aztán Kalkuttában lett a pénzügyi ellenőrző hivatalnak főnöke.

Egyik benső barátja azt írja felőle, hogy Atkinson inkább szilárd jelleme, mint ragyogó

Atkinson Edwin.

tehetségei által tünt ki és hogy életpályájának sikerei inkább fáradságtalan szorgalmának és tevékenységének tulajdoníthatók. Vidám és udvarias természet volt a másik jellemvonása, mindig kész levén magára vállalni oly teendőket is, melyek hivatalos kötelességeinek körén kívül estek. Atkinson ritkán fecsegt el csak egy órát is idejéből, s a mit mások klubokra és egyéb mulató helyekre szánnak, ő azt könyveinek s irományainak szentelte. Olvasmányainak köre kiterjedt az irodalom minden terére; szokása volt jegyzeteket tenni mindarról, a mit olvasott. Az ily módon összehalmozott adatokat aztán felhasználta a nagy számú becses munkák összeállításánál, melyek tollából kikerültek. A természettudományi jellegűek közül kiemeljük az entomologia körébe vágókat, t. i. «Indian Hemiptera» és «Indian Homoptera» és az «Éjszaknyugati tartományok gazdasági természetmennyeiről» szövegeket.

Jószívú és vonzalmas lelkülete, derült kedélye, férfias és becsületes jelleme tiszteletet és barátságos érzelmeket gerjesztettek iránta mind azoknál, a kik ismerték. Azon irigylendő emberek egyike volt, kiket mindenki szeret és a kikben mindenki feltétlenül bízhatott.

Atkinson 1888-ban választott a magyar tudományos akadémiának tagjává, mely megismeretelésére mindig büszke volt.

III. Mahámahopádhyája Mahésacsandra Nyájaratna.

A hindu tudományos világ ama kitünőségei között, a kiket a magyar tudományos akadémia is kültagjai közé választott, a fentebbi hosszú nevű tudós még ma is él. Ennek életirátát is Duka Tivadar szívességének köszönhetjük, a ki a két fennebb bemutatott tudósával együtt az ő arcképét is beküldte lapunknak.

Mahámahopádhyája Mahésacsandra Nyájaratna, írja — nekünk Duka, — Bengalia első rangú szanszkrit tudósának egyike a kalkuttai állami szanszkrit kollegium igazgató tanára, 1836. február 22-én született Narit nevű helységben, Howrah kerületben, Bengaliában. Tagja az előkelő Bhattacharya brahmáni nemzedéknek. Arckifejezése jellemzetes, típusa azon méltósággal teljes, értelmes brahmáni papi kasztnak, mely annyira szívesen szokta gyakorolni szellemi fenhatalmat száz és száz millió felett s gyakorolja Kelet-Indiában mind maiglan.

Mahésacsandra elődei előkelő tudósokat adtak népüknek. Édes atyja Harinárjána Tarkasiddhanta is kitűnő szanszkrit tudós hírében állott, s kétségkívül általa kedvelte meg ő is már zsenge korában, nemzetének őskori tanulmányait. Alig volt még tizenkét éves, midőn Midnapur tartományba Raksi-ganj nevű faluba küldték, hogy ott tanítványa legyen Thakurdása Churamani hírneves panditnak, (bráhmáni ok-

tató). Ez családjába fogadta s a tanító és a tanítvány között oly benső viszony fejlődött, mint az apa és a fiu között. Nem sokára ezután Kalkuttában találjuk, kedvezett tanulmányait folytatva, részint az állami kollegium tanárainak, részint egy hírneves panjabi remetének Paramahansa Jyotisarüpanak vezetésével. Ez utóbbitől különösen a Védák magyarázatát és a Khandoma-féle bölcsezetet tanulta, mely mellesleg legyen mondva Comte pozitívismusaéhoz hasonlít. Később a csillagzatot tanulta s a Pátanjali, Mimánsa, Darsana s a Védák ismeretével, Benaresben fejezte be szanszkrit tanulmányait.

1863-ban tért vissza ismét Kalkuttába, s egy csataspathit, az az elemi iskolát alapított, a hol a tanítványok ingyen oktatásban részesülnek. Ekkor már mint nagy tudományú ember, kitűnő szónok és pandit volt ismeretes. 1864-ben az állami szanszkrit kollegiumban nyert segéd-tanári állomást, a mostani cambridgei egyetemi tanár, Cowell ajánlatára, a ki azon időben szintén Kalkuttában tanított.

Kelet-Indiában a közoktatás ez idő szerinti főképen az angol kormány istápolásától függ; különösen a felsőbb osztályú oktatás az állam által van rendszeresítve, a kormány segélyezvén és tartván felügyelete alatt az intézeteket. Meg kell azonban jegyezni, hogy régi idők óta Kelet-Indiában a nép oktatása kisebb-nagyobb mértékben mindig divatozott. A számtalan régi feliratokon, ércz-és kőtáblákon és a pálmaleveleken fennmaradt irományok, melyek ma is annyi gonddal őrzöttek a hindu templomokban, továbbá a papiros használatának általános elterjedése: — mindez eléggé bizonyítja a népnevelés népszerű voltát és tanúsítja azt is, hogy az írástudás nem maradt kivételesen szűk korlátok közé szorítva a hindu nép életében.

A bráhmánok napi kasztja a legrégibb idők óta fogva előszóval tanította, emlékezetben és kéziratokban fentartotta az őskorból származó ama megbecsülhetetlen irodalmi kincseket, melyek világos tanúi a Hindosztán területén lakó népek értelmi magaslatának. Bármiként alakult legyen századok hosszú során Hindosztán politikai állapota, de úgy az önálló nemzeti uralkodók, mint az idegen hódítók hatalma alatt minden nagyobb faluban mindig gond fordítottak a gyermekek oktatására. A hindu népek voltak e mellett virágzó szanszkrit főiskolái, például Benares és Nadiya városokban, melyek az Athenében és Alexandriában virágzókkal hozhatók párhuzamba; s a mit Horáz a római iskolák felől mond, szavai eszünkbe juttatják azon értelmi életet, melynek létezéséről a Ganga partjain értesülünk. Emeltesre méltó, hogy az elemi gyermekoktatás maiglan a buddhizmus papjainak kezében van, ott, hol még buddhisták laknak, a kik hitvallásuk alapelveihez híven minden gyermeket fizetés nélkül tanítanak írásra, olvasásra és számvetésre. Nem esoda tehát, ha például a buddhista Birmában nincsen ember, a ki írni és olvasni ne tudna. Ily tapasztaláson okulva, az angol kormány e téren működés is ott volt a leghatásosabb, a hol ezen nemzeti és szokáshoz alkalmazott népnevelési berendezés.

A «Kelet-indiai Társaság», hatalmi állásának kezdetleges nehézségeivel küzdöve sem vállalta magára a népnevelés terhét. Igaz, hogy már Warren Hastings alapított egy-két főiskolát és pártfogása alá vette úgy a hindu, mint az európai oktatókat; de ez oly roppant terjedelmű birodalomban, mint Kelet-India, kezdetnek is alig volt tekinthető. Az angol kormány végre elismerte a fenhatósága alatt levő 250 milliónyi népesség iránti kötelességét, s a mai nap divatozó közoktatási rendszerét Lord Halifax (Sir Charles Wood) indiai minisztersége alatt lett megállapítva. Egyszerre három egyetemet rendeztek be, t. i. Kalkuttában, Madrasban és Bombayban; minden nagyobb kerületben angol iskolákat szerveztek és a kormány-segélyezés kiterjesztett minden falusi fi-és leány-iskolára, a szoros felügyelet pedig hatóságilag rendszerezetté. Mondhatjuk, hogy ma már minden megyének van egy főiskolája és minden falunak bensülött tanítókkal ellátott népiskolája. Bengaliában például, a lakosság számát 65 millióra téve, a múlt évi márczius 31-én kelt kimutatás szerint, az angol iskolákba járó tanulók száma 138,656 volt, a klasszikai nyelvek osztályaiba járóké 102,469 és a népiskolákban tanulóké 1,324,608. Ezek között volt hindu 1,013,090, mahomedán 433,653. Az összes kiadás közel

kilencz millió rupia volt, s ebből a kormány több mint két milliót fedezett.

1854 óta az egyetemek száma is megszapordott. Az európai módra berendezett egyetemek és főiskolák mellett szorosan vett felekezeti iskolák is vannak és pedig a mahomedán irodalom művelésére, és a hindu-szanszkrit főiskolák. Ilyen hindu főiskola a «Sanskrit College of Calcutta», melynek igazgató tanára, Mahésacsandra Nyájaratna. Ezen intézetet Lord Amherst fő-kormányzó alapította 1825-ben s most valóságos szanszkrit egyetemnek tekinthető, miután a szanszkrit irodalom a legkimerítőbben itt műveltetik. Az 1889/90-iki iskolai évben volt 89 polgára s az igazgatón kívül öt tanára. Az egyik osztályban volt 39 hallgató, a kik egyszersmind a kalkuttai egyetemnek is polgárai, kik az egyetemen teszik le végső vizsgáikat s ott kapják egyetemi címjüket is.

A másik osztály 50 növendékből állott s kizárólag a hindu jogtudományról és bölcsezetéről s általában irodalommal foglalkozott, oly szaktudományokkal tehát, melyekre ezen kollegiumban sokkal több időt s behatóbb oktatást lehet fordítani, mint az angol egyetemen. A vizsgáló választmány, melynek hatásköréhez tartozik növendékeit szanszkrit tudományos címekkel felruházni, részint a kollegium tanáraitól áll, részint ily tudós panditokból, kik más hindu intézetekben működnek. A címek, a vizsgák letévesése után, vagy az általános irodalomra, vagy a hindu jogi és bölcsezeti tudományokra vonatkoznak. A szanszkrit kollegium szép számú ösztön-és évdíjjakkal rendelkezik. Évi költsége pedig meghaladja a 21 ezer rupiát.

A tudományosságunk és a köztisztéletnek magas fokán kell állani azon férfiaknak, kik a kalkuttai kormány olyan kitűnő állomásra kijelöl, mint tudományos akadémiának ezen második hindu tagja, Mahésacsandra a bengaliai Asiatic Societyvel összekötöttesben, szülőföldén az elemi iskolákat részesíti különös pártfogásában. A kormány már is rendjellel és Mahámahopádhyája (szanszkrit tudor) czimvel tüntette ki. E kitüntetéssel járó viseletben, keresztalaggal és jelvényével ábrázolva látjuk őt képünkön.

Szanszkrit nyelven megjelent munkáiból kiemeljük a következőket: «Kavya Prakása», szónoklatlan, jegyzetekkel és magyarázó példákkal; «Mimánsa Darsana» (Metaphysika); «Yajur Veda», mely két utóbbi munkája a bengaliai «Asiatic Society» kiadványai között jelent meg. Kiseb dolgozatai közül érdekes a «Mriccsakatiká»-ról, a legrégibb szanszkrit szindarab szerzőjéről szóló.

A magyar akadémiának első hindu tagja, az agg Raja Rajendralála Mithra atyai barátja volt Mahésacsandrának s ő ajánlotta ezen kiváló szanszkrit tudóst akadémiánk figyelmébe, mely 1889-ben kültagjának is választotta, s nincsen benne kétség, hogy Mahésacsandra rajta lesz, hogy még soká fennmaradjon azon érdekes régi tudományos kapcsol, mely Budapest és Kalkutta között annyi idő óta fennáll.

DUKA TIVADAR.

ŐSZI DÉLUTÁN.

Mosolyg a természet oly szelíden, szépen, Szinte nem hihetem, hogy haldozik épen. Szép őszi délután, napsugaras halál, Szomorú szivemhez hangulatod talál. Szabadba ki vágom, kis facsakám jözte, Falunk bérzet-völgyét barangoljuk össze! Jer! Bánatos arcom mosolygóra átosap, Ha közelben tudlak, ha rám néz'sz, ha látlak.

Kifáradtál, ugy-e, facsakám, kis szivem? Nosza pihenjünk meg itt, hol annyi pihen! Akárhöl kezdem is, itt végződik az ut, Itt, hol illat, árnyék, virág és lomb hazud. E bánatos helyre nem a szándék hidd el, Szomorú szivemnek sugallata vitt el. O nekí is itt van virágokta halma S az én nyugtom arán örökös nyugalma. Alig egy fél éve, hogy a sírba tettem S azt hiszem, száz éve vagyunk árvak ketten. Sírjára borulok s szivemben megkondul: «Szeresd helyetted is, reád hagyom gondul!»

Szeretlek! Szeretlek! Aranyos kis lepkém, Te romot díszítő szép, úde zöld repkény! Hiszen rajtad kívül mi más maradt enyém? Csupa fájó emlék, csak te vagy még remény, Te zsenge bimbója korán kimult tőnek. Angyali magzatja angyalá lett nőnek! Az én boldogságom elhunyt, alig támadt, Nagy, nehéz sírköve szivemben a bánat. Onnét az a nagy kő nem mozdul el soha, Fiam mosolygása rajt' üdítő moha. Mert mosolygó arczalod tekintesz még széjjel, Napod örömetli s szép álmú az éjjel. Féltő szeretettel csüg a szemem rajtad, Lesve nem ejti-e az ő nevét ajkad? Hisz az gyöngédségem legédesebb díja, Ha nincs az anydnak szivcskédben hídja. Rídeg özvegyiségem akkor nem oly zordan, Akkor a nagy esapást megadással hordom. Ám ha évek multán öntudatod ébred, S a tudás gyönyörét és kinjárt érzed; Ha majdan az élet rögös útját járva, Szívedbe nyíllalik egy rídeg szó: árca; És a kit nem lehet megváltani kincsen, Érzed, hogy szerető édes anyád nincsen: Belé szöhetem-e akkor is imámba? «Elhunyt drága lelke nem kértél hiába?» Szomoruan rázza az akácza lombját: «Nem pótolja semmi édes anyja gondját!»

MAREK ÖDÖS.

CSAK SZÁLLINGÓZZATOK...

Csak szállingózzatok le egyre Sárgult, aszott falevelek, Borítsatok mezőre, hegyre Halotti bús szemfódelet.

Csak hulljatok le csendbe! lágyan, Égő szemem ne lássa meg, Mint haldokol kinos kórágyon A föld, a sulyo-, nagy beteg.

Mint fonnyad, sápad díszé, éke, Tán jobb, ha nem is sejttem én, Hogy fű- s virágnak vége, vége, Hogy foszlik illat, pompa, fény,

Hiszen halottunk hogyha drága, Ha véle lelkünk összenőtt, Enyhén, csendben borítunk rája Sűrű halotti szemfódt.

Hogy a kinos, gyötrelmes harcztot, Mely tépve, rontva szüntelen Testén és lelkén át viharzott, Ne sejtse, tudja senki sem.

Igy lelkünk kétkedése, kinzó bűja, Nem győz egy szebb remény felett, És bízunk, hogy feltámad újra, Kit szívünk forrón szeretett.

FELEKI SÁNDOR.

EGY ZSANDÁROS HANGVERSENY.

1850-iki évi emlékeimből.

(Vége.)

Irta id. Ábrányi Kornél.

A tábornok felhatalmazásával kezemben egyenesen a nyomdába siettem, s másnap reggel már minden utczaszögleten olvasható volt a hangverseny műsora. Négy darabját három felvonások alatt voltam előadandó a «Zöldfa» vendéglő termében, hol akkor Feleki Miklós igazgató színtársulata működött. A darabok czimeit a következők voltak: 1. «Emlékköny» (magyar ábránd). 2. «A hegyek közt» zenekép Liszt Ferencztől. 3. «Polonaise» Chopintól, s végül: 4. «Ne sírj hazám» (magyar hallgató nóta). Az első és negyedik szám saját szerzeményem volt.

A mint a közönség tudomást vett e műsorról: egy pár óra alatt minden jegyet elkaptak. De nagy lett a ribillió a polgári hatóság körében, mely a policzajt és zandárságot azonnal moz-

gósítá; ezek pedig rohantak a városkapitányhoz, hogy rögtön idéztesen maga elé s tiltsa le a hangversenyt, mely az illetékes közegek engedélye nélkül lett közzétéve. A jó urak persze nem bírtak tudomással a tábornok közvetlen írásbeli engedélyéről. Két zsandár jött utánam orvos barátom házához, hol szállva valék, hogy a kapitánysághoz kísérjen. A policzajfőnök és a zsandárkapitány már ott vártak reám. Ez utóbbi a leghívebb mintaképe volt a katonai brutalitásnak, öles magasságu athleta termettel, torzonborz hajszusszal, mély basszus hanggal s oly mord tekintettel, minő csak a kegyetlen Alba herczegé vagy a Karaffáé lehetett. A mint a városkapitány (Joanovics volt a neve, kit még az előző évekből ismertem) bemutatott a sбир-eknek, a policzajfőnök a zsandárkapitányának adta át a szót. Nem vártam udvarias üdvözlést, de legmerészebb fantáziámat is túlhaladta az a goromba megtámadás s azok a minden válogatás nélkül használt durva szavak, melyeket — persze ékes német nyelven, — hozzám intézett.

Ő: Hogy merésztél én, (ezt németül per er fejezte ki), a mi tudunk és engedélyünk nélkül hangversenyt hirdetni s hozzá még oly forradalmi műsorozat, a minőt közzétett? (E szavaknál az orrom elé tartotta a nyomtatott plakátot.) Tudja-e ön, (ismét per er) hogy azonnal vasra fogom vetetni s per Schub kitoloncoltatom a városból, s köszönje meg, ha még hadi törvényszék elé nem fog állíttatni.

En: Uram! felelém egész nyugodtan, elfojtva felindulásomat, ön méltatlanul bántalmaz, mert én a kormányzó tábornok Ö Exzellenziájára közvetlen engedélye mellett jártam el. (S itt felmutattam neki nagy bámulatára a tábornoknak sajátkezű írását.)

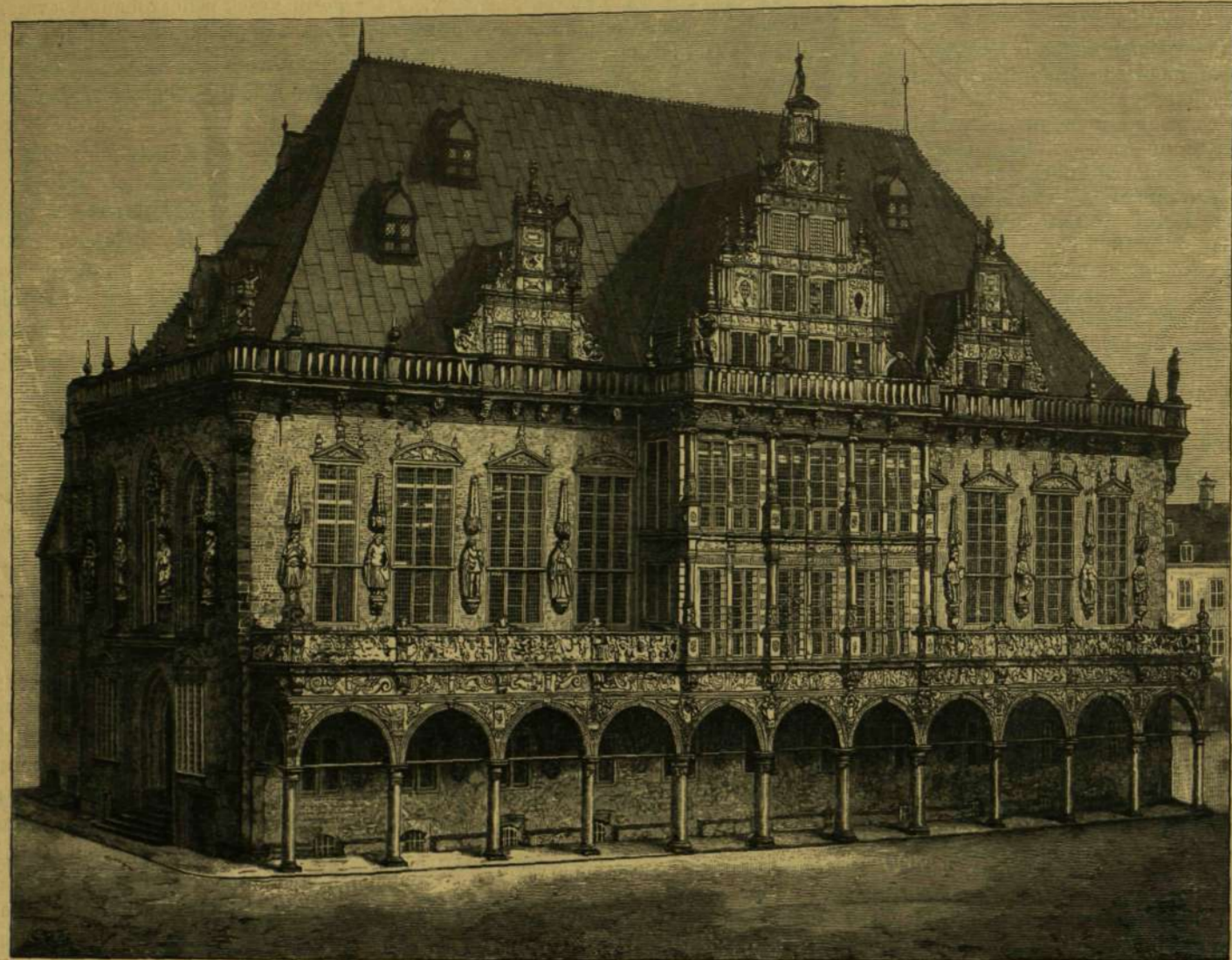
Ő: Az nem lehet, itt tévedésnek kell lenni; Ö Exzellenziájára félre lett vezetve, s ha nem, akkor nem tudta, micsoda darabokat engedélyezett.

En: Legyen szíves kapitány úr megmagyarázni darabjaim forradalmi intenczióját, mert a 2-ik és 3-ik szám ismert zeneművek, melyek rég megjelentek nyomtatásban még a forradalom előtt. Saját szerzeményeim czimeit pedig úgy hiszem, inkább megnyugtatók, békítőek, mint lázító.

Ő: S ön (mindig per er) még tagadni meri lázító intenczióját? Mindjárt megmagyarázom. Az «Emlékköny» azt akarja kifejezni, hogy ontsunk könyeket az elesett honvédek sírjára. A «Hegyek közt» Görgei apotheózis a Kárpáton át. A «Polonaise» a forradalmi lengyelég dícsőítése s a «Ne sírj hazám», na az meg egyenes «Anspielung» Kossuth mielőbbi visszatérésére. Ön nem fog engem is félrevezetni, mint a tábornokot, kit azonnal fölvilágosított. Addig is parancsolom, hogy azonnal vonja vissza falragaszok útján hangversenyét.

Ezzel hátat fordított, s mint a ki valami hőstettet követett el, s mintha egy újabb felkeléstől mentette volna meg Ausztriát, a diadal brutális fenhéjázásával távozott. Én pedig elképvede álltam ennyi butaság és rosszakarat hallatára. De a mi ezután következett, arra éltem fogytáig élvezettel fogok visszagondolni.

Első gondom volt lakásomra térni s mecenásomat értesíteni a történetkről. Ő rögtön sietett a kormányzóhoz, felvilágosítani őt ellenségeim cselszövényeiről, kik csak azért rendezték ellenem azt a zsandár-brutalitást, mert, meg akartak alázni, a miért elmulasztottam náluk tisztelegni s kegyelkét esengeni. Pártfogóm a tábornoknak amaz üzenetével tért vissza, hogy miután a polgári hatóságok műsoromból politikai czélzásokat vélnek kimagyarolni, s ennek folytán nem jöhet velük ellenkezésbe, habár meg van győződve e föltevés alaptalanságáról, meg-

A VÁROSHÁZA BRÉMÁBAN.

is arra kéret, halaszszam el az az napra hirdett hangversenyt további értesítésig, egyszerűsmind kéretett, hogy másnap délelőtti látogassam meg s az új műsort is vigyem magammal.

A városban hamar híre ment a nem várt esetnek s az elkövetett hatósági erőszak — nem pedig a műsor — csakugyan felizgatta a kedélyeket. Mindenki kíváncsian várta a dolog további lefolyását s még nagyobb érdekltséggel nézett az elhalasztott hangverseny elé.

A nélkül, hogy feljűk néztem volna a hatal-

maskodó uraknak, másnap pontosan megjelentem a kormányzó altábornagynál. A teremhez közeledve, a hol fogadt, mind jobban kihallottam abból dörgő hangját, melyen a már előre magához rendelt durva zsandárkapitányt kegyetlenül leczkértette. Azt hittem, folytatása rajtam fog következni, de kellemesen csalódtam, mert, a mint beléptem, igen udvariasan fogadt, bocsánatot kérve a tegnapi szenvedett méltatlanságokért, s átnézve az egészen más című, de ugyanazon tartalmú műsort: azt, — újból rá-

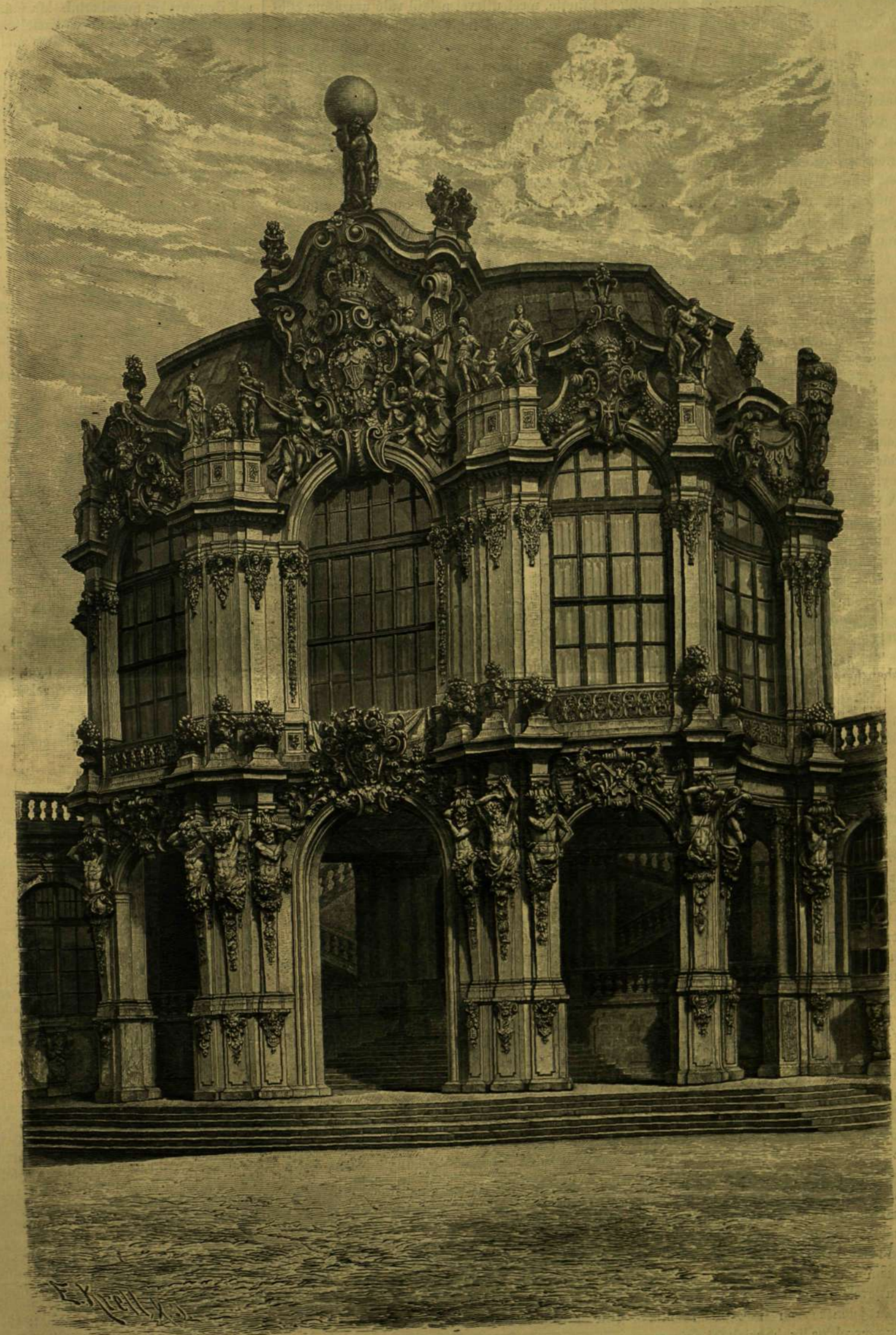
írva az «imprimatur»-t, — ily szavakkal nyújtotta vissza: «Most már minden rendben van, holnap megtarthatja hangversenyét, s nem tartozik többé senkinek felelősséggel, mert azt én vállalom el.»

Erre ismét a torzonborz bajszu athléta zsandárkapitányhoz fordult, ki úgy állt előtte, mintha nyársat nyelt volna, s jelenlétében oly keményen leszidta a velem szemben tanusított nevetlen szavaiért és eljárásáért, hogy annak ugyan egész életére elég volt a tábornoki lecz-

A METZI KATHEDRÁLIS.

KÖZÉPKORI ÉPÍTÉSZE TI MŰEMLÉKEK.

A ZWINGER DREZDÁBAN.

KÖZÉPKORI ÉPÍTÉSZE TI MŰEMLÉKEK.

közösen indulni Mantua felszabadítására. Francia részről ezalatt *Vaubois* a Tiroloba vezető utat tartotta elfoglalva, míg *Masséna* átkelt a Brentán Vicenza felé, hová elébe jött Bonaparte is *Auger* tábornokkal.

De *Vaubois* a maga hadosztályával odahagyta Davidovics előtt helyét, s ezzel szabadon hagyva Tirolt, Bonaparte terveit megmúszította. A fővezér zúgóldott, összegyűjtötte katonáit a rivoli-fensíkon s így szól hozzájuk: «Katonák, nem vagyok megelégedve veletek. Engedtetek egy páni félelemnek, kiűztétek magokat egy oly hadállásból, a hol egy maroknyi vitéz egész hadsereget feltartóztatott volna. 39-ik és 85-ik ezred katonái ti nem vagytok többé francia katonák. Tábornoki főnök! irassa zászlójukra: ők nem az olaszországi hadseregből valók.»

E szavak megrendítő hatást tettek az agg katonákra. Könyeket facsartak szemekből, s többen a gránátosok közül felkiáltottak: «Tábornok, rágalmaztak bennünket! Állítson minket az első sorba s meglátja, nem vagyunk-e az olaszországi hadsereg katonái!»

De *Alvinczy* és *Davidovics* e közben győzelmesen nyomultak Verona felé, hogy az Adigén túl egyesüljenek. Bonaparte elhagyta Veronát, hogy a Vicenzába vezető út baloldalán a caldierói magaslatokat, melyek a Veronába vezető utat uralkodják, s melyeket *Alvinczy* már megszállva tartott, visszavegye. A tüzelés egész nap folyt, az eső záporoként szakadt. *Alvinczy* biztos állásából teljes erővel verte vissza a támadókat; a francziák miután az éjtelme szakadó záporban töltötték, eredmény nélkül voltak kénytelenek Veronába visszatérni.

Az osztrákok keblét remény és győzelem dagasztotta; *Alvinczy* már hágozókat készítettett Verona ostromára. De Bonaparte is egész jelentőségében felfogta Mantua megtartásának szükségességét. Tudta, hogy az elhatározó küzdelem előtt áll, ha Mantua az övé, a békét ő diktálhatja, ellenkező esetben minden eddigi sikerei koczán forognak. «Akartok visszatérni a havasok közé?» — szól katonáihoz azon a lelkesítő, biztató hangon, melylyel beléjük mindig új reményt tudott önteni. — «Ez lehetetlen. Meghódítottátok Lombardia szép lapályait; tábornok, ültetek Olaszország kertjeiben, nem akartok tán a hóban feküdni s éhen veszni el a sziklák között. Verjétek meg *Alvinczy*-t, a jövőről feleltek.»

Oktober 12-ike éjjel Bonaparte három oszlopban maga mögött hagyta Veronát, három hidon átkelt az Adigén s a jobb parton kifejlődött. Czélja volt megkerülni a caldierói magaslatokat, melyeket 13 ezer emberével 40 ezerrel szemben előlől nem támadhatott meg. Előttük széles moosár terület el a balparton, mely a francia sereget az osztrákok balszárnyától elválasztotta. Nem messze ettől egy Alpon nevű kis folyó ömlik az Adigébe Arcole falun túl. Ha itt vert volna hidat Bonaparte, kényelmes, széles sikon közelíthette volna meg az osztrákok balszárnyát. De akkor ki lett volna téve annak, hogy a kis Alpon folyót maga és Verona között hagyva, az osztrákok elzárhatták volna a közlekedést a várossal. Azonkívül *Alvinczy* nyílt sikon egész tályponmó erejét kifejthette volna; ellenben az Alpon moosarai közt emelkedő töltéseken a harcokat nagyobb számú erővel szemben is a vitézség dönthette el. Ezért választotta Bonaparte az utóbbit.

A moosáron át vezető töltések egyike az Adigé balpartján Verona felé vitt, a középső Arcole falu felé nyulva, Villa Nuovánál egy az Alponon emelkedő kis kőhidban végződött, melyet túlfelől horvát zászlóaljok őriztek két ágyúval. Itt összpontosította Bonaparte erejét, hogy az ellensereget az arcolei hídnál kényszerítse összeütözésre, míg egy hadoszlopát a veronai töltésen küldött előre, hogy az ellenséget a várostól feltartsa.

De a híd ismételt rohamainak is ellenállt s Villa-Nuovából új csapatrészt hoztak védelmére. Soha sem állt Bonaparte világosabban az előtt a kényszerítés előtt, hogy győzzön vagy meghaljon.

Katonái már-már haboztak. «Emlékezzetek Lodira!» kiáltott feléjük. *Auger* maga rag-

kardjával maga verte a dobot. Végre az osztrákok elhagyta Caldierót, Verona felé vonultak vissza. De Bonaparte most úzöbe vette őket, s kényszerítve Tirol felé vonni vissza haderejüket, maga, erősen megizidelt sergellel bár, de dalmalmasan tért meg Veronába a három napig tartó véres harcából, melyről maga jelentette volt a direktoriumnak: «Élet-halál harc volt; nincs egy is a tábornokok közt, kinek ruhája golyóktól ne lenne átluggatva.»

«Beléptem, — írta sok évvel később, — a Szent-Bonifác kolostorba; a templom körházának volt berendezve. Négy-öt száz sebesült volt itt összehúzóval. Nagyobb része halott; iszonyú hullaszagot terjesztettek. Borzadva léptem vissza, mikor nevémen hallottam szőlőtátni magam. Két szerencsétlen katona három nap óta volt a halottak közt éltlen, ápolatlan. Tábornokok látása új életre hozta őket.»

EGYVELEG.

* Napoleon, mint megváltó. Az orosz-francia barátság idején nem érdektelen tudnunk, hogy Oroszországban vannak emberek, kik I. Napoleont valóságos imádják, mint megváltót. A skopezi vagy «fehér galamb» felekezetének egyes tagjai ugyanis szentül hiszik, hogy I. Napoleon Szent Ilona szigetéről megszökött, jelenleg a Bajkál-tó partjain elrejtve él, de onnan eljő, hogy az antikrisztus sáttának, a csárának, uralkodását megsemmisítse s a béke és boldogság országát felvirágoztassa. A Napoleon-imádók házaiban vannak a híres császár szobrai s oly képek, melyeken ő tábornokai kíséretében a felhőkön lebegve ábrázoltatik. Imádságuk anynyira terjed, hogy az urvaosoránál is a kenyeret Napoleon testének mondják. Egy más szintén orosz néphit szerint Napoleon csak azért ment Moszkvába, hogy a cszár a jobbágyok eltörlésére kényszerítse. Ez akkor nem sikerült, de 1854-ben újból megjelent a krimi hadjáratban és a cszár kénytelen volt engedni.

* Hiuság gyógyítása. Me-nekrates görög orvos nagyási hőbortban szenvedett s egy macedoniai Fülóphöz írt levelben egyenesen Zeusznek nevezte magát. A király mulatságot akart szervezni magának e hőbortos emberrel s lakomára hívta őt, megparancsolván a szolgálóknak, hogy neki, mint istennek, ne adjanak mást, mint tömjénfüstöt. Me-nekrates kezdetben nagyon örült ennek a kitüntetésnek, de midőn már órákig látta, hogy szomszédjai mily józatosan esznek, lemondott az isteni rangról.

* Egy liter tejből egy portgál tudós számítás szerint a fejés után egy órával 9 millió mikroba van, három óra múlva már 30, négy óra múlva 130 s 24 óra múlva már 63.500 millió.

* «Halviva» nevű láz-ellenes szer jutott népszerűsége újjában. Kelet-Indiában készítik egy *Kreat* nevű növényből, s mondják, hogy csak oly hatásos, mint a chinin, de nem okoz fulzugást, fejfájást és idegbetegségeket.

* Rózsaszínű tó van Mangkialak félszigeten a Káspi-tenger mellett. A tó 500 méter átmérőjű, teljesen kerek s rózsaszín és ibolyaszín közt váltakozó színezése festői ellentétben van a sötét, barna hófehér partokkal. A tó színét vizinövények adják, de nevezetes, hogy ibolyaszínű illata is van.

* Mashona-földön, a keletafrikai új aranyországban, már annyira felszaporodtak az angol települők, hogy hirlapjuk is van, mely «Mashona Herald» czim alatt jelenik meg. A közlekedés igen élénk s európai cikketek aránylag igen olcsón lehet kapni. A fővendéghozadókban, hol egy havi lakásért s teljes ellátásért 140 forintot kell fizetni, valóságos bérze is alakult.

PARNELL TEMETÉSE.

Parnellnek, az írlandi elhunyt pártvezérnek temetése a nagy agitátor nevéhez méltó fénynyel, s óriási tömeg részvétele mellett ment végbe, Dublinban, hova a holttestet már a halálozást követő napon elszállították. Parnell politikai ellenfelei nem zavarták meg a gyászünnepet, Mac Carthy és társai nem is jelentek meg, nehogy tüntetésekre adjanak alkalmat. A kiváló férfinak kora elhunytát mindenki érzékeny veszte ségnek tartotta, melyet méltóan illett az ír nemzetnek meggyászolnia.

A gyászszókból szakadó esőben vitték át a koporsót a brightoni vasúti állomáshoz, honnan Kensington átvilészenbe ment a vonat, s még aznap este áttették az írlandi gyorsvonatba, melyen a rokonokon kívül mintegy 80 gyászoló kísérték el, kiknek száma útközben folyvást szaporodott, bár az eső folytonosan szakadt. Kora reggel eljutván Dublinba, Írland fővárosába, legelőször a St.-Michan templomba vitték a holttestet, hol az első egyházi beszéltetés történt, s aztán átszállították a város ház nagy termébe, hol nagy elődjének, O'Connellnek szobrával szemben igen díszes ravatalt állítottak fel számára s minden falat gyász-fátyollal borítottak.

Előre számítva a gyászolók nagy számára, korlátokat állítottak fel a nagy teremben, mely valójában folyvást tömve maradt közönséggel, habár a látogatók csak a zárt koporsót láthatták, meg a koporsókat, melyek szalagjain számos előkelő név volt olvasható.

Délben félkettőkor indult meg az óriási gyászmenet, melynek egy részét (a Sackville-utczán keresztülmenelelben) ábrázolja bemutatott képünk. Legelől lovas nemzetőrök haladtak, kiket a városi főkapitány kísért, szintén lóháton, disz-egyenruhában. Ezután jöttek a polgármester és városi tanács, s mintegy 100 vidéki város és testületküldöttsége. Majd az ipartestületek következtek; az erdészek festői egyenruhákban, a gyártmunkások, a nemzeti liga küldöttségei, az ifjak testületei, némelyik külön zenekarral. A különböző ír városokat polgármestereik képviselték. Egészben véve a gyászmenet az utczákon tolongó s a házakból néző óriási tömeget nem számítva, 160 kocsiból s mintegy 7000 gyalogból állott, s teljes egy órába került, míg a Glasmedin-temetőbe eljutott, a hol nem is jutott mindenki számára hely. A gyászkoocsiról levett koporsót Parnell egykori képviselőtársai vitték el a sírhoz, hol két lelkes mondott gyászbeszédet. Mielőtt a koporsót leboacsátották volna a sírba, a tömeg födellen fűvel vonult el előtte. A temetési szertartás után a nagy tömeg teljes csendben, zavart nem okozva oszlott szét.

PRIELLE KORNÉLIA.

— Apró visszaemlékezések. —

Pályája ismeretes. Az a francia név, melyet visel, a magyar színművészet diadalmával forrt össze. Olyanoktól is hallottam lelkesen emlegetni, kik járatlanok lévén a francia helyesírás misztériumaiban, háromszótagosan ejtették ki: *Pri-el-le!*

Egyik szobaleánya is következetesen így mondotta. A művésznek figyelmeztette a hibára, de az nem volt hajlandó a figyelmeztetést megsvlelni.

nészet előtálalt, azt azonnal szerződött és tetőtől talpig új ruhába bujtatta.

Ez a jószívű, derék ember vette ez előtt ötven évvel a kis Nellikét először a deszkákra, vagy, hogy divatosabban szóljak: ő *fedezte föl* e meghatározhatatlan értékű kincset, mely immár ötven év óta ragyogva be színpadi művészetünket fényével, sugaraival.

Néhány év múlva már Kolozsvárt találjuk *Kilényi* társulatánál, mint elsőrendű tehetséget és mint másodikrendű primadonnát. Kilényi társulatát akkor a legjobb tartották egész Magyarországon; tény, hogy sokkal több operát adatott mint a nemzeti színház.

Es bizony Kornéliának is énekelnie kellett. Lány, kis regiszterű mezzo-szoprán hangjával, sehez képest másod s harmad pártikat énekel, mint például «Norma»-ban Klotildot, «Bájital»-ban Giannettát, stb.

Mondják, hogy bámulatos zeneérzéke volt, a legnehezebb melódiákat is megtanulta egyszeri hallásra, úgy, hogy a derék cseh korrepetitor el sem akarta hinni, hogy először énekl.

— Ah, én ezt már hallottam Nagysádtól valahol énekelni.

— Nem tudnám megmondani, hogy hol?

— Az igazán nem jut eszembe.

— No, látja, én is úgy vagyok vele, — mondá Kornélia azal az ellenállhatatlan, szeretetreméltó mosollyal, mely a gúny fullánkjának is kellemet tud adni.

Kilényi társulata csak a téli évadot töltötte Kolozsvárt, nyáron fölülva Marosvásárhelyt, Brassóban és Szebenben tartotta előadásait. A szintársulatok akkor, a maitól teljesen elütő, fölötte patriarkhális életmódot folytattak, csaknem köztársasági szervezetet képeztek, a mennyiben maguk választottak rendezőket, bírákat, ügyelőket és szavazás útján állapították meg hónapról hónapra a tagok fizetését, vagyis azon arányt, melylyel az osztalékhoz jogot formálhatnak. Ezt úgy nevezték: proporzio. De a patriarkhális jelleg leginkább abban

nyert kifejezést, hogy a tekintélyt nem a tehetőség, szerepkör vagy a fizetés határozta meg, hanem a színészek kora.

Abban az időben csaknem minden társulatnál volt még néhány elaggott veterán az első úttörők gárdájából. Ezekben a szívós, törhetetlen erejű, edzett lelkű s rajongó hitű agokban lelte Kornélia első pártfogóit, kiknek egyikével, *Láng* Ádámmal, vérszerinti rokonságban is állott.

E veteránok a sír felé görnyedtekben ösztönserűen érezték, hogy a nagy munkát, melynek ők alapvetői voltak, e szubtilis kis szóke léány sugárzó kellemével, mely temperamentumának szikrákat szóró erejével, s kimondhatatlanul gazdag szívilágával, mely ha nyilatkozik, szív ellent nem állhat, — hogy mondom, e kis

— Oh, gyémántos Nagysága, hogy kurtitanám én meg azt az aranyos nevet.

Egy buzgó fiatal író, Rakodezay Pál, csak nemrég díszes kiállítás munkát adott ki, mely kizárólag a nagy művész pályájával foglalkozik, s e pálya valóban érdemes, hogy mindenki foglalkozzék vele, kinek az örök szép és örök művészi iránt érzéke van.

Ez év június 10-én múlt ötven esztendeje annak, hogy *Prielle* Kornélia Szatmárt «rongyos» Tóth István társulatánál először lépett a deszkákra, mint afféle serdülő kis leánya figyerekek szerepet játszva a «Két gályarab» czimű szerepben.

PARNELL TEMETÉSE. — A GYÁSZMENET DUBLINBAN A SACKVILLE-STREETEN.

BONAPARTE AZ ARCOLEI HIDON.

Bayard E. rajza.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Petőfi új kiadása. Az Athenaeum nyomdai társaság, mely Petőfi műveinek tulajdonosa, a nagy költő összes költeményeiből *végleges teljes kiadást* kezdett meg. A kritika és buvárkodás folytonosan foglalkozik Petőfivel, s előkerült kéziratok után a szövegek helyreállításában, kiegészítésében, ismeretlen művek felfedezésében annyira jutott, hogy szükségessé vált oly kiadás, mely ezek eredményét feltünteti, s a közönséget a véglegesen megállapított szöveg és gyűjtemény birtokába juttatja. A sajtó alá rendezéssel a Petőfi-irodalom egyik szorgalmas és tájékozott buvárt, Havas Adolf tanárt bízták meg. Fokozza e kiadás becseit, hogy *Jókai* ir hozzá terjedelmes életrajzot, ki egyik legbizalmasabb barátja volt Petőfinek, vele együtt élt, s együtt kezdtek meg fényes irodalmi pályájukat. Három kötet lesz a végleges kiadás nyomdai díszszel kiállítva, mint az első füzet is bizonyítja, mely e napokban került ki sajtó alá, s a „János vitéz” költői elbeszélés kezdődik meg benne. Harmincz füzetre megy a három kötet, s egy füzet ára 30 kr. Ötven példányt hollandi papírra nyomtatnak ama'eurók számára s ily példány 18 frtjával rendelhető meg.

Lexikonok. Egyszerre két lexikon indul meg. Az *Athenaeum kézi lexikon*-ból már meg is jelent az első füzet. Dr. Acsády Ignác, a tud. akadémia tagja szerkeszti, s fő törekvése, hogy e lexikonban a magyar közönség találja meg kézikönyvét, első sorban Magyarországról, a magyar szellem alkotásairól, a történelem, a tudományok, a művészetek, szóval a magyar polgárosodás állapotáról fog beható tájékoztatást nyújtani, de azért kellő méltatásban részesíti az egész világot összes szellemi s anyagi viszonyait. Füzetenkint jelenik meg s az első füzet már elhagyta a sajtót, az *A betűtől az állam-tanács* szög terjedő tartalommal. A magyarországi már ebben is meglátszik, mert hazai viszonyaink ismeretével sűrűn találkozunk a cikkek közt. Három melléklet is van hozzá: a magyarországi zászlók, címerek és rendjelek; különböző embertörzsek típusa, és Észak-Amerika térképe. Minden füzethez lesznek ily mellékletek. Az egész munka 40 füzetre terjed, három ívet számítva egy füzetre. A két-hetenkint megjelenő füzetek ára 30 kr. — A másik lexikont a *Pallas* nyomdai társaság indítja meg, mely a Rantman által kiadott lexikon tulajdonjába jutván, e nagy lexikon gyökeresen átdolgoztatja s 1892 tavaszán az új kiadást megindítja három íves füzetekben. A terv szerint öt esztendőre számítják a teljes munkának megjelenését *tizenhat nagy kötetben*. Ez a vállalat is a magyar viszonyok kimerítő feltüntetésével kíván versenyezni a külföldi lexikonokkal, melyek nálunk annyira elterjedtek, de Magyarországról csak keveset tudnak, azt is elfogultsággal írják meg. A figyelem kiterjed a velünk szomszédos népekre is, főleg a Keletre, melyek az idegen lexikonokban szintén kevésbé tárgyalhatnak. A füzetekhez részint mellékletül, részint szövegbe nyomtatva számos illusztrációról gondoskodnak s a prospektus ezek számát tizezerre teszi.

Tudászi irodalom. Ráth Mór, kinek kiadásában jelent meg Stanley legutóbbi afrikai utjának leírása, újabb utazási művek füzetes kiadását kezdte meg.

Az egyik egy magyar főr, gr. Teleki Sámuel utazásával foglalkozik, s ekkép a magyar közönséget közelebből is érdekelheti. A gróf utazása nemcsak új viszonyosságban volt gazdag, hanem a földrajzi felfedezéseket is gyarapította, két nagyobb tóval. Az utazás egyszerű jelenik meg magyarul s több idegen nyelven, képekkel illusztrálva. Címe: *A Rudolf és Stefánia tóhoz, Teleki Sámuel gróf felfedező útja Kelet-Afrika egyenlítő vidékén 1887—88-ban*; leírta kisérője, Hölnel Lajos cs. és kir. sorhajó-hadnagy. Két nagy kötet, körülbelül 30 füzetben, mintegy 150 rajzzal és térképpel. A két kötet ára 9 frt, egy-egy füzet ára 30 kr. Az első füzet már megjelent. (Gróf Teleki Samu ez utazásáról a „Vasárnapi Ujság” is már több ízben adott ismertetőt, különösen 1889. évi 35-ik számában a gr. Teleki Samu utjának felvett fényképek után készült rajzokkal illusztrálva.) Szintén most jelent meg gr. Hubner Sándor egykori osztrák miniszter és nagykövet, ismeretes utazó művéből *„A brit birodalmon keresztül”* az első kötet második füzet, illusztrálva. Hubner gróf 1883-ban indult a nagy utra, egész világ-körüli utat téve. A füzet ára 90 kr.

A magyar írók élete és munkái. Szinyei Józsefnek nagy gondallal szerkesztett életrajzi lexikonából a második kötet első füzet került ki a sajtó alá. Caban András nyitrai megyei pap életrajzától kezdve Csáthy Gáborig terjed a füzet tartalma. Az első kötetben Szinyei 2823 régi és új író életrajzát és főbb műveinek címét sorolta föl. Egy füzet 50 krajczáron kapható Hornyánszky Viktor akadémiai könyvkereskedésében.

A magyar nyelv-történeti szótár a befejezéshez közeledik. A III. kötet 4-ik füzet a „tartó-tevő” szavakig jutott el. Az akadémia megbízásából szerkesztett vállalt a füzet is becses nyelvtananyag ölel föl. Kijadja Hornyánszky Viktor akadémiai könyvkereskedése. Ára 1 frt.

Dr. Versényi György körmőczbányai állami főreáliskolai tanár, kitől már lapunk is közölt több költeményt, *„Gyopárók”* cím alatt új verskötetet rendez sajtó alá. Az előfizetési felhívás szerint a kötet dalokat, elégiákat, ódákat, hazafias énekeket, festő költeményeket és életképeket, tréfás rajzokat, balladákat, románcokat és költői elbeszéléseket fog tartalmazni. A kötetnek, mely körülbelül 14 íven karácsonyra jelenik meg, előfizetés ára 1 frt 40 kr. Az előfizetési pénzek szerző címére Körmőczbányára küldendők.

Érdemes történeti munkára kaptunk előfizetési felhívást, veterán történetbúvárunk, *Héke* Lajos művére: *„Magyarország újkori történelme 1830—1886-ig.”* Az Abafi Lajos által szerkesztett „Házánk” folyóirat közölte eredetileg, de azóta a szerző átdolgozta. Nagy események korát öleli fel a munka. Héke maga is élte e kort és mint szemtanú beszél. A munka mintegy 21 nyomtatott ív s december hó végével fog a megrendelőknek megküldetni. Előfizetési ára 1 frt 50 kr. Kijadja a eszugi „Iskolai Szemle” s e lap előfizetőinek és tanító növendékeknek 1 frt 20 kron adja. Bolti ára jóval nagyobb lesz. A megrendeléseket minél előbb kéri Csurgóra küldeni, hogy a nyomtatandó példányok fölül magukat tájékozhatassák.

A képzőművészet remekait a Divald-féle műintézet második kiadásában bocsátja közre. A vállalatot valószínűleg ismeri már a közönség, mert az első kiadás jól elterjedt. A festészet, szobrászat remekait közli tisztá, szép nyomtatokban, tájékozható szöveggel, melyet dr. *Szenkai* János ir hozzá. A szöveg az új kiadásban rövidebb lesz. Az első füzetben a „mielő Venus”-ról, Rubens „Levétel a keresztfáról”, Correggio „Ganymed elrablottságáról”, Rafael „Szt-Czezilja-járól és ismét Correggio „Jupiter és Antiope”-jéről vannak sikerült reprodukciók. Egy-egy füzet ára 1 frt s havonként megjelenik egy, Lesz összesen két kötet, 24 füzetrel, mindenikben öt műlappal.

Folyóiratok. A *„Szedások”,* a történelmi társulat közlönyének októberi füzetében Fest Aladár folytatja. Az uszkokok és velenceiek Fiume történetében című dolgozatát; Zsilinszky Mihály „Csongrád megye főispánjai” címzen kezd nagyobb dolgozatot, mely a vármegyei rendszer történetét tárgyalja. A füzet történet-irodalmi művek ismertetését és kisebb közleményeket is tartalmaz. — Az *„Archeologiai Értesítő”* (szerkeszti Hampel József) októberi füzet ismét gazdag a hazai régiségek és műemlékek ismertetésében, melyek közül többeket jó rajzokban és fénynyomatokban is bemutat. Kóvér Béla a pécsi székes egyházzal ir tüzetesen, s közölve van a „Corpus Domini” oltár képe is. Következik Zólyomvármegye őstelepeinek leírása Tomka Gyulától. Wosinsky Mór a gerjenyi ásatásokkal ismert meg. Balla Lajos, Száraz Antal, Gremp Vilmos, Lössauer dr. Strzygowszky József, Dankó József, Hampel, Récey Viktor, Reizner János, Mihalik József, Neudek Gyula, dr. Pick B., stb. irtak még közleményeket, melyeket számos rajz és ábra is magyaráz.

Az Akadémiai Értesítő októberi füzet (szerkeszti Szily Kálmán főtítká) több akadémiai kiadványt ismertet. Ezek s „Ismec környékének geológiai ismertése”, térképekkel dr. Szabó Józseftől; *„A fizika története a 19-dik században”* Heller Agostól; *„A gazdasági válság”* jutalmazott pályamű dr. Pólya Jakabtól; *„Az iszákosság és befolyása a társadalom életrendjére és az ellene való védelem alapelvei”* jutalmazott pályamű dr. Fekete Gyulától. A füzet megemlékezik a jubilans akadémikusokról is, köztől van az akadémia üdvözlő leveleit az 1841. szept. 3-án választott három taghoz (b. Vay Miklós, Pulszky Ferenc és Hunfalvy P.) és az üdvözlőt Hunfalvy Pálhoz Finnországból. Az akadémia támogatásával megjelenő folyóiratokról szóló szemle és az akadémia könyvkiadó-vállalata pártoló tagjainak névsora egészítik ki a füzet tartalmát.

A Kolozsvár című politikai napilap szerkesztésén november elejétől *Hindy* Árpád, a budapesti „Ellenőr”, később pedig az „Aradi Közlöny” szerkesztője veszi át.

Valódi magyar szakácskönyv, írta Zilahy Ágnes; kija a „Magyar nők lapjának” kiadó hivatala. A 350 lapra terjedő könyv szerzője arra törekedett, hogy e könyvben egyszerű, középosztálybeli háztartás gazdaszonyainak adjon utasításokat és tanácsokat, mert a legtöbb szakácskönyv nagy ebédhez és nagy háztartáshoz szabja magát. De azért válogathat belőlük a nagy háztartások vezetője is, valamint azokra a nőkre is gondolt, kik egyszeri családok gondjaira kénytelenek háztartásaikat bízni. Azt is kiemeli a könyv szerzője, hogy saját tapasztalatai szerint jégzett föl mindent, s nincs a könyvben egyetlen étel sem, melyet maga is nem készített volna. Az ételek jóízűsége mellett a főzésnél a takarékoság elveire is tekintettel volt. Könyvéhez évek óta gyűjtögette az adatokat és tapasztalatokat az ország különböző részeiben. Más könyvet nem is használt, nem fordított, előtte ismeretlen dolgok nincsenek a könyvben. A magunk részéről a gazdaszonyokra bizzuk a kritikát, de kiemeljük, hogy a könyv jó magyarossággal, tisztán, érthetően van írva. Ára 1 frt 20 kr. s megrendelhető Erzsébet-kört 36. sz. a.

A népszínházban okt. 17-ikén eredeti operettet mutattak be, két fővárosi zeneszerzőtől, Rosenzweig Vilmostól és Adolftól, kik eddig az orfeumok számára dolgoztak. A szöveget pedig régiebb francia vígjáték után Lukács Sándor idomította librettóvá *„Tél és tavasz”* cím alatt. Valami mulatságosnak nem lehet mondani a szöveget kivált ha a francia librettóhoz mérjük, de legalább nem is sikamlós. A két zeneszerző arról tett tanúságot, hogy nemcsak orfeumi banális énekekre képesek. De nagyon is bőven osztogatták mindenfelé a zenét, s többször hozsaszadalmasan is. Van azonban elég csinosan dolgozott rész is, melyek nem tévesztették el a hatást, úgy hogy az első kísérlet eredményéből a szerzők buzdítást meríthetnek.

A történet a középkori Genuában játszik, hol Garrucci Rudolfo (Blaha Lujza), egy tékozló, ledér lovagocsa, cserbenhagyta ismeretlen jegyesét, Villani marquisnót (Hegyi Aranka). Ez bosszút forral, hamis játékosokkal üldözeti a hűtlent, tönkretéti, azután magát a saját nagynénjének adván ki, (őreg asszonynak öltözve) a megszorult lovaggal, kinek pénzre van szüksége, elvéteti magát. Az ily módon meggyötört lovag úgy nyeri vissza nejét ifju formájában, hogy egy Zina nevű varázsló cigánylány (Margó Czélia) ifjító szert kever az őreg-asszonytálába. Amde rajta veszt, mert most meg Malvolio rendőrfőnök (Németh) a lovagot nejeinek, t. i. az őregnek megölésével vádolja. Börtönbe kerül s nincs más mód a szabadulásra, mint hogy a megifjodott marquisnó most meg vénytő szert vegyen be. Ezt ugyan Rudolfo már nem akarja megengedni, mert imádja nejét, de az mégis megissza a varázstalt s még vénebb alakban jelenik meg. A szegény lovag kétségbeesését végre megelégteli az armányos asszonyka, leleplezi alakoskodását. A három primadonna; Blaha Lujza, Hegyi Aranka és Margó Czélia vállvetve iparkodtak a hatás biztosítására. Németh, pedig a rendőrfőnök szerepében mulatottat. A szerzőket és a szereplőket többször kitespolták.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia e hó 18-iki ülésén, melyen Than Károly elnökölt, magyar helyesírási vita fejlődött ki.

Dr. Szabó József tartott felolvasást „Az idegen szók használati módjáról” s fejtegette, hogy az idegen szavakat igyekeznek mindenütt saját nyelvük jöhangzása és szelleme szerint irni, fonetikai helyesírást követve. A nemzetközi fogalmakat mi is elfogadtuk, de a használati módja ingatag, mert se grammatikai kezelésköre, se helyesírásokra szabályok nincsenek. Írják görögösen, latinosan, franciázan, de írják magyarosra kiejtés szerint is; aztán irnak idegen szavakat németes képzés után, mint fotografiroz, e helyett fotografál, aboniroz (abonál) stb. Maga dr. Szabó a mellett van, hogy az idegen szavakat, ha már meghonosodtak, vagy nem szokatlannak, írják magyarosan, a kiejtés legyen az irányadó lehetőségek. Sok példát hozott föl az akadémia feladatának tartja, hogy a helyesírás tekintetében valamint inicitáljon, mert már nemcsak az irodalmi körök használják a legkülönbözőbb helyesírást, hanem maguk az akadémia tagjai is sokféleképp irnak. Az akadémia már évek előtt adott ki helyesírási szabályokat, melyek eddig hat kiadást értek. Ennek új kiadásában kellene fölvenni az idegen szók helyesírásának alapelveit is. Az akadémia kiadványai útján is tisztázhatná az idegen szavak kiírásának kérdését. *Hunfalvy* Pál a műszavakat az eredeti helyesírás szerint kívánja megtartani. A magyar nyelvben az idegen szavak kiírásának egyik nehézsége,

hogy a mi s betünk nem az idegen nyelvek s-e, melyet nekünk sz-nek kell kiejteni. *Szily* Kálmán főtítká abban nem ért egyet Szabóval, hogy a meghonosodott idegen szavak közt nem tesz különbséget. Azt hiszi ezen úgy lehet segíteni, ha az akadémia helyesírási szabályainak revidálásakor összeállítják a meghonosodott idegen szavak lajstomát. *Gyula* Pál arra emlékeztet, hogy az idegen szavaknak magyaros írására és általában a magyar helyesírás revidálására *Simonyi* Zsigmond már indítványt tett s az most van az első (nyelvtudományi) osztály előtt, mely véleményét az akadémia előfoga terjesztjen. *Elnök* tehát Szabó indítványára néve azt a határozatot mondja, hogy Szabó indítványát is közlik a nyelvudományi osztállyal. Az iles további tárgyat tettek: *Vályi* Gyula levelező tag székfoglaló értekezése a harmadrendű görbéről. *Winkler* Lajos *Lend* Adolf és *Méhely* Lajos vendégek részéről pedig rövidebb közleményeket mutattak be.

A történelmi társulatnak érdekes ülései lesznek közelőbb. A novemberi havi ülésen *Szilágyi* Sándor, a társulat titkára több érdekes kortörténeti képet fog bemutatni. A képek a II. Rákóczy György korából való eseményeket ábrázolják, igen érdekesek s *Szilágyi* és *Apponyi* Sándor gróf magán gyűjteményeiből valók. Decemberben pedig történeti hangverseny lesz, melyen *Bartalus* István régi magyar dalokat ad elő.

A természettudományi társulat e hó 21-iki ülésén dr. *Borbás* Vince értekezett a szeb-törvisről, mely Dél-Amerikából terjedt el Európában és különösen Oroszországban, Romániában és Szerbiában vitt véghez nagy pusztításokat. Majd dr. *Lend* Adolf mutatta be új szerkeztű mikroszkópját, melyben a mikroszkóp nyújtotta képet egy másik mikroszkóppal újra nagyítja. A választmányi ülésen, mely ezután következett, előterjesztették az újabb kiadványokat, a mult iskolai év végén a társulat 117 jelentkező hazai tanítványt jelesebb tanulói közt 606 jutalomkönyvet osztott ki, 900 frt értékben. A titká még bejelentette, hogy a jövő év január havában tartandó féléves jubilaris közgyűlésre emlékkönyv van készülöben.

A képzőművészeti társulat legutóbbi választmányi ülése elhatározta, hogy az Ybl Miklós jeles építésznek állítandó szobor költségeihez ezer forinttal járul.

Keleti Gusztáv igazgató előterjesztette, hogy a műcsarnokban most látható tárlatot e hó elseje óta 2180 látogató tekintette meg. A vallás-és közoktatásügyi miniszter a nemzeti muzeum számára hét belga vízfestményt vásárolt meg 2050 frankon. A brüsszeli akvarellisták társulata ezért meleg köszönetet mondott. Egyes műbarátok hazszonnyeg képet vettek meg, összesen 7900 frankon.

A nemzeti muzeum és országos képtár ügyében kiküldött bizottság sűrűn tanácskozik. Legutóbb abban állapodott meg, hogy a nemzeti muzeum épületének kövel burkolása kivánatos, hogy az előcsarnok stuccóval oly módon díszítendő, hogy ez az elhelyezendő szobrokhoz méltó legyen, s hogy a külső feljárás a felállítandó Arany-szoborral összhangba hozassák, s hogy ez alkalommal kellő figyelem fordíttassék a római köemlékek elhelyezésére is.

A természettudományi muzeum berendezésére vonatkozólag *Fridvalszky* János hangsúlyozta, hogy 26 teremre van szüksége. *Krenner* József az ásványgyűjtemény számára 5, s a magyar ásványgyűjtemény részére 1, a kőzetgyűjteménynek 2, az ósénytaninak 3, a meteorgyűjteménynek 1 termet kér a fotografiai laboratorion s az előadási termen kívül. *Istvánffy* a növénytant befogadására, különös tekintettel a Haynald-féle herbariumra, 9 termet tart elegendőnek.

A magyar írók segély-egyletének vagyona a mult év december 31-én 277,223 frt 28 krt tett. A tavalyi vagyonszaporodás 3865 frt 25 kr volt, mely az egyre fokozódó szükséghez mérve kevés gyarapodás. Tavalyi rendes és rendkívüli segélyekére az egylet igazgató bizottsága összesen 11,755 frtot utalványozott ki.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A budapesti egyetemre az idén 3513 tanuló iratkozott be, mig az elmúlt iskolai évben 3502. Van 86 hittudományi, 1886 joghallgató, 991 orvosnövendék, 343 bölcsészethallgató, 91 előéves és 116 másodéves gyógyszerésznövendék. Legnagyobb a szaporodás a jogászoknál és a legnagyobb apadás mutatkozik az orvosnövendékekénél. Érdekes, hogy az új rendszer szerint első felévi tandíj fejében összesen 93,235 frt folyt be az egyetem pénztárába.

Orgona-felavatás. A budapesti reformátusok Kálvin-téri templomában e hó 18-ikán volt a szép orgona felavatása. Nagyságra is ritkítja párját s 24,000 forint került. Az isteni tiszteletre előkelő és nagy számú közönség gyűlt össze. Az ünnepi szent beszédet *Papp* Károly lelkes mondta, utána pedig

Szász Károly ref. püspök tartotta meg felavató-beszédét, majd pedig ímát mondott. Az isteni tisztelet után több előkelő család hölgytagjai gyűjtést rendeztek az orgona költségeinek fedezésére.

MI UJSÁG?

Királynénk korfui kastélyának fényes berendezéséről sokat irnak. A kastély neve *Achilleia*, s parkjában a felségs asszony 50,000 rózsát ültetésére adott megbízást. A schönbrunni kert is pompás gyűjteményt mutat e nemes virágfajból. Oda került az a gyönyörű rózsacsoport is, mely a bécsi kiállításon az első díjat nyerte. Valahányszor a királynaszony a lainzi vadászcastélyban időz, összes lakosztályait friss rózsákkal ékítik. Erzsébet királyné leg-

rus-erdő terül el, mig előtte, a kastély felé eső lejtős halmot rózsákkal ültetik be. A szobrot Nápolyon át már elküldték Korfuba.

A királyi új palota építésében sokat haladtak a nyáron. Még mindig az alapozáson dolgoznak, a mi az építkezések egyik legfontosabb része, mert Budapest bástyaifalait kellett lerontani, hogy az új palotának helye legyen, aztán más falakat építeni a meredek hegyoldalon, melyeken a palota emelkedik majd. A krisztinavárosi oldalon volt várfalak eltüntetése, a hegy oldala teljesen le van ásva és mintegy tizenkét méter magas, fehér kövekkel burkolt új fal mutatja az új díszes palota alapját. Az új út, mely a kiszélesítendő Attila-utczából indul ki, egy kanyarulatlan az új palota elé vezet és innen egyenes irányban a

ROZITA, AZ ÓRIÁS NŐ.

kedvesebb virágai a rózsák. Az Achilleia egyik művészi nevezetessége *Heine* szép szobra lesz, mely Rómában készült, honnan e szoborról a következőket jelentik:

Hasselrú ott élő dán szobrász Hohenwarth gróf, az osztrák-magyar nagykövetség tanácsosának megrendelésére Heinek egy márvány-szobrárt készíttette el királynénk korfui kastélya számára. A szobor a nagy német lírikust, a ki tudvalevőleg kedvencez költője a királynénak, fekvő, betegesen ábrázolja; a feje kissé előre hajlik s a csukott pillák közül köny perreg alá. A költő egyik kezében írótart, az másikkban pedig, mely erőtellenül hanyatlak alá, egy lap papirt, melyen Heine hű kézirataiban: „Mit akar e néma köny...” című költeménye olvasható. Az egész szobor mély hatást gyakorol: különösen az arcz kifejezése ragadja meg a szemlélőt, mely Heinek egy betegségében készült arczképének hű mintázata. Ez a szobrot a kastély parkjának egy sziklán fogják elhelyezni, mely 800 méterre emelkedik ki a tenger színe fölött. A szikla mögött czip-

Fehérvári-kapuig fog haladni. Az új út és a József főherceg palotája közt levő területet, mely eddig parlagon heverő föld volt, most szabályozzák és a királyi várkerthez csatolják.

Bécsben új közintézet nyílt meg e hó 17-ikén, a műtörténelmi muzeum, melyet Munkácsy nagy plafd-festménye ékesít. Ő felsége bőkezűsége emelte ez intézetet is a császár-városnak, s megjelent megnyitására. Számos magyarországi vendég is volt jelen, köztük gr. *Csáky* és *Szőgyény* miniszterek, s ezek érdeklődését leginkább a lépcsőház plafd-festménye, a Munkácsy Mihály esztétnek renye látszott igénybevenni. Ennek rajzát a „Vasárnapi Ujság” 1890. évi 23-ik számában már bemutattuk.

A mayerlingi fogadalmi kápolnát, Rudolf trónörökös gyászos halálának emléket, e hó 20-ikán szentelte föl Gruscha bécsi bibornok-érsek. Egyszerű, eszöndes egyházi ünnepély volt. A királyt a papság

élén az érsek fogadta. Ő felsége mélyen elmerülve imádkozott a szertartás alatt, aztán megtekintette a karmelita-kolostor belső berendezését, s 11 órakor vissza utazott Bécsbe.

Munkácsy Mihály az ország több részén megfordult és sok vázlatot, fényképi főlvételt gyűjtött nagy festményéhez. Az eredményel meg van elégedve és a kép alakjához keresett mintákat megtalálta. Miskolcra is töltött két napot fivérével, Munkácsy Emilinnel, s meglátogatta szülői sírját. Miskolcra Szege dr. ment s e hó 25-én készült vissza-térni Párisba.

Főispáni jubileum. Ujfalussy Sándor, Jász-Nagykun-Szolnokmegye főispánja, e hó 15-ikén ülte közpályán való működésének negyedszázados jubileumát. A megyéből s a szomszéd törvényhatóságokból is nagy közönség gyűlt össze Szolnokon s a jubilaris főispán a szeretet, tisztelet megható nyilvánításában részesült. Jelen voltak Beniczky Ferenc pestmegyei, gróf Degenfeld József hajdumegyeyi, Reisz Edé békésmegeyi főispánok, Szatmármegyéből pedig nagyobb küldöttség. A megyei bizottság ünnepi közgyűlésén s az utána következett disztrakciónál vagy ötszázán voltak jelen s a lelkes ovációk hossza sora töltötte be a napot.

Kitüntetett művésznő. A király Szerdahelyiné Prielle Kornéliának, a budapesti nemzeti színház kitűnő tagjának, ötven éves színésznői jubileuma alkalmából, a magyar színművészet terén szerzett érdemei elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

A budapesti magyar vígszínház ügye ismét megakadt a fővárosi közgyűlésének magatartása következtében. A társulat, mely a színház fölépítésére vállalkozott, alapszabályait is betervezte, ujjalag kérve a főváros támogatását, s hogy lépjen be a tagok sorába. Szóba jött, hogy a város átenged egy alkalmas telket a Lipótvárosban, a törvényszéki palota közelében. A tanács azonban azt a javaslatot tette a közgyűlésnek, hogy a telket átenged, de csak akkor, ha az alapszabályokat megváltoztatják, mert ezek a célú biztosításra nem elegendők, különösen abban a tekintetben, hogy az egyesület nem maga akarja a színházat megépíteni és fenntartani, hanem azt vállalat, vagy részvénytársaság útján kívánja létesíteni. Az e hó 21-iki közgyűlés azonban ahhoz sem járult hozzá, hanem Medrey Zsigmond indítványára egyhangulag azt határozta, hogy a kérdés a napirendről levétesse. A tanács javaslata mellett senki sem szavazott.

Zala legújabb szoborműve. Angelics István mitroviczai gör. keleti főesperes az általa épített gimnáziumi palota díszterme számára Zala Györgynél Angelics German volt patriárka életnagyságu mellszobrát rendelte meg. A harrarai márványból készült szobrot nagyon élethűnek mondják. A művet már elszállították Karlóczára, hol a jövő héten a gimnáziumi új palota felszentelése alkalmával ünnepélyesen fogják a díszteremben fölláttatni.

Mennyit nyom egy légy? Melléklapunkban, a 'Világkrónika'-ban s ezenkívül, ha nem is a világ, de Európa legtöbb lapjában egy túrelmes német számításán alapuló 5 sornyi közlemény jelent meg nemrég arról: milyen nehéz a légy! Ehhez a kérdéshez szól hozzá egy első latin osztályu magyar tanuló kisasszony szerkesztőségünkhez küldött levelében, melyet im itt egész terjedelmében közreadunk.

Szerkesztő úr! A 'Világkrónika' 41-ik számában egy bizonyos németországi túrelmes német ember kiszámította, hogy mennyit nyom egy légy, s úgy találta, hogy épen 141.000 nyom egy kilót. Olvasás közben fölébredt bennem a tudvágy, vajjon igaz-e a német sógornak? Próbát tettem tehát, összehoztam annyi legyet, a mennyi épen egy dekát nyom, s épen midőn az 516-dikat a mérlegbe tettem, a mérleg egyensúlyt nyert. Ha már most, az általam jelzett szám egy dekát nyom, úgy egy kilóra épen 51.600 darab megy. Ama túrelmes német vagy számításában eszlódott, vagy minket akart tudományával rászéni. Meglehet azonban, hogy Németországban a legyek vagy soványabbak a magyarországiaknál vagy pedig a számító szemüvegén rosszul látott és szűnyogokat mért legyek helyett. Tisztelettel kérem a Tekintetes Szerkesztőt urat, legyen szives e czikkomban lapjába felvenni és kiadni. — Mező-Komáromban 1891 október 12. — Györke Margit, első latin-osztályu magántanuló.

HALÁLOZÁSOK.

RÁCZ ATHANÁZ, a kisbekeréki kerület szabadalvú párti képviselője, mint Temesvárról jelentik, e hó 22-ikén 71 éves korában meghalt. Nyilvános működését a szabadságharc kitörése előtt kezdte, mint Temes megye csákovári járásának járásbírója. Csakhamar helytartótanácsi titkár, majd Brassó megye, utóbb Temes megye alispánja lett, mely tisztelet 1884-ig tartotta, midőn a kisbekeréki kerület mandátumát nyerte el. A közügy terén szerzett érdemeinek elismerésül a király 1872-ben a királyi tanácsosi címzet s a harmadosztályu vaskoronarendet adományozta neki.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: Dr. BERETZKY KÁROLY, Szilágymegye ny. tiszti főorvosa, törvényszéki és fogházi orvos, 83-ik évében, Zilahon. — MOITIL KONSTANTIN, naszói görög kath. esperes lelkész, 88 éves. — RENNER ENDRÉ, evang. lelkész, 55 éves, Török-Szent-Királyon — DADAI KIRÁLY JÓZSEF, m. kir. államvasuti ellenőr, buzgó tisztviselő és a fővárosi társaskörök egyik kedvelt férfa, Király Pál állami paedagogiumi tanár és jeles író fivére, 48 éves korában, Budapesten. — VAJASDI ALTHAL ALBERT, Szilágymegye szilágysomlyói járásának főszolgabírája, életének 50-ik évében, Szilágysomlyón. — SZÉLL JÁNOS, régi honvéd hadnagy, Debreczen város volt főszámvevője és ny. pénzügyi titkár, 64 éves korában, Debreczenben; kiterjedt család gyászoja. — IJ. BOCCZÓ KÁROLY, volt békésmegeyi nagybirtokos, 33 éves, Tisza-Földváron; ugyanott SALAMON MKLÓS, az előzállási uradalom ny. számvevője, 84 éves. — CZÉDLY GYÖRGY, az Arad és Békés megyékben elterjedt és köztiszteltben álló család népszerű tagja, gróf Wenckheim Frigyes uradalmainak egyik tekintélyes állásu tisztje. — SZABÓ BENEDEK, a magyar államvasutak ellenőre, 45 éves, Debreczenben. — KULINYI NAGY BENŐ, ügyvéd és 1848/9-diki honvéd-főhadnagy, ki több mint hirlapíró működött, Nagyváradon, élete 61-ik évében. — VIZY LÁSZLÓ, 1848—49-iki honvédhadnagy, ki mint néptanító ötven évig fáradozott, Margittán. — POLLÁK LAJOS IMRE, a pécs-baresi vasut igazgatóhelyettese és főfelügyelője s több bank- és iparvállalat felügyelő bizottsági tagja, Budapesten, 52-dik évében. — KOVÁCS LÁSZLÓ, a nyiregyházi takarékpénztár egyik megalapítója és igazgatója. — HOBVÁTH MIHÁLY, s. a. ujhelyi ügyvéd, 73 éves. — WILDNER ALAJOS, zenetanár, Miskolcra, 56-ik évében. — GERSTL ADOLF, temesvári tekintélyes kereskedő, városi törvényhatósági bizottsági tag, 63 éves. — GEIGER MÓR, 6-besei ügyvéd, megye-bizottsági és képviselő-testületi tag, Zomborban 51 éves. — AUGUSZTIN PÉTER, Zombolya község jegyzője, 62 éves. — RÁCZ PÁL, özgányprimás, a magyar cigány zenészek Nestora, százöt éves korában, ki a másik híres néhai RÁCZ PÁL-nak is mestere volt, s ki még most is kitűnő rendben tartotta a bandáját, valamint gazdaságát is Alsó-Esztergályoson. — DR. SZUTLER JÁNOS, fiatal ügyvéd Rákóciban, 26 éves. — BUZÁTH SIMON, királyi aljársbíró, Szegeden.

Kovács PÉTERNÉ, szül. Ludvig Sára, széles körben becsült nő, 67 éves, Kolozsvárt. — ÖZV. MESZTERICS ISTVÁNNÉ, szül. Makk Katalin Budapesten, 70 éves. — PONGRÁCZ ILONA, Pongrácz József, somogyiekényi ev. lelkész leánya. — VESZPRÉMY JOHANNA, 67 éves korában, e hó 20-án Debreczenben. — BRADA RÓZA asszony, Brada Ede gyógyszerész édes anyja, 55 éves, Resicán. — PETRÓ GYULÁNÉ, szül. Koller Vilma, dr. Pethő Gyula m. kir. osztálygeológus és szak-író neje, gyöngéd és derék hitves, élete 39-ik évében, házassága 8-ik évében, hosszas szenvedés után Budapesten, honnan Alsó-Rajkára, a család sírholiba szállították.

Kövér Péterné, szül. Ludvig Sára, széles körben becsült nő, 67 éves, Kolozsvárt. — ÖZV. MESZTERICS ISTVÁNNÉ, szül. Makk Katalin Budapesten, 70 éves. — PONGRÁCZ ILONA, Pongrácz József, somogyiekényi ev. lelkész leánya. — VESZPRÉMY JOHANNA, 67 éves korában, e hó 20-án Debreczenben. — BRADA RÓZA asszony, Brada Ede gyógyszerész édes anyja, 55 éves, Resicán. — PETRÓ GYULÁNÉ, szül. Koller Vilma, dr. Pethő Gyula m. kir. osztálygeológus és szak-író neje, gyöngéd és derék hitves, élete 39-ik évében, házassága 8-ik évében, hosszas szenvedés után Budapesten, honnan Alsó-Rajkára, a család sírholiba szállították.

Kövér Péterné, szül. Ludvig Sára, széles körben becsült nő, 67 éves, Kolozsvárt. — ÖZV. MESZTERICS ISTVÁNNÉ, szül. Makk Katalin Budapesten, 70 éves. — PONGRÁCZ ILONA, Pongrácz József, somogyiekényi ev. lelkész leánya. — VESZPRÉMY JOHANNA, 67 éves korában, e hó 20-án Debreczenben. — BRADA RÓZA asszony, Brada Ede gyógyszerész édes anyja, 55 éves, Resicán. — PETRÓ GYULÁNÉ, szül. Koller Vilma, dr. Pethő Gyula m. kir. osztálygeológus és szak-író neje, gyöngéd és derék hitves, élete 39-ik évében, házassága 8-ik évében, hosszas szenvedés után Budapesten, honnan Alsó-Rajkára, a család sírholiba szállították.

Kövér Péterné, szül. Ludvig Sára, széles körben becsült nő, 67 éves, Kolozsvárt. — ÖZV. MESZTERICS ISTVÁNNÉ, szül. Makk Katalin Budapesten, 70 éves. — PONGRÁCZ ILONA, Pongrácz József, somogyiekényi ev. lelkész leánya. — VESZPRÉMY JOHANNA, 67 éves korában, e hó 20-án Debreczenben. — BRADA RÓZA asszony, Brada Ede gyógyszerész édes anyja, 55 éves, Resicán. — PETRÓ GYULÁNÉ, szül. Koller Vilma, dr. Pethő Gyula m. kir. osztálygeológus és szak-író neje, gyöngéd és derék hitves, élete 39-ik évében, házassága 8-ik évében, hosszas szenvedés után Budapesten, honnan Alsó-Rajkára, a család sírholiba szállították.

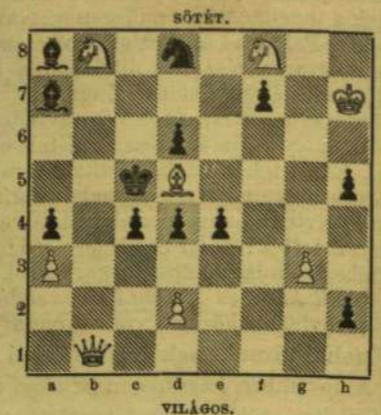
Kövér Péterné, szül. Ludvig Sára, széles körben becsült nő, 67 éves, Kolozsvárt. — ÖZV. MESZTERICS ISTVÁNNÉ, szül. Makk Katalin Budapesten, 70 éves. — PONGRÁCZ ILONA, Pongrácz József, somogyiekényi ev. lelkész leánya. — VESZPRÉMY JOHANNA, 67 éves korában, e hó 20-án Debreczenben. — BRADA RÓZA asszony, Brada Ede gyógyszerész édes anyja, 55 éves, Resicán. — PETRÓ GYULÁNÉ, szül. Koller Vilma, dr. Pethő Gyula m. kir. osztálygeológus és szak-író neje, gyöngéd és derék hitves, élete 39-ik évében, házassága 8-ik évében, hosszas szenvedés után Budapesten, honnan Alsó-Rajkára, a család sírholiba szállították.

Kövér Péterné, szül. Ludvig Sára, széles körben becsült nő, 67 éves, Kolozsvárt. — ÖZV. MESZTERICS ISTVÁNNÉ, szül. Makk Katalin Budapesten, 70 éves. — PONGRÁCZ ILONA, Pongrácz József, somogyiekényi ev. lelkész leánya. — VESZPRÉMY JOHANNA, 67 éves korában, e hó 20-án Debreczenben. — BRADA RÓZA asszony, Brada Ede gyógyszerész édes anyja, 55 éves, Resicán. — PETRÓ GYULÁNÉ, szül. Koller Vilma, dr. Pethő Gyula m. kir. osztálygeológus és szak-író neje, gyöngéd és derék hitves, élete 39-ik évében, házassága 8-ik évében, hosszas szenvedés után Budapesten, honnan Alsó-Rajkára, a család sírholiba szállították.

SAKKJÁTÉK.

1886. számú feladvány. Zimmermann S.-tól.

A legújabb cseh feladványtörőn második díjat nyert.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1678. számú feladvány megfejtése.

Szabó Gy.-tól. Megfejtés. Világos. Sötét. 1. Bc3-f3... e4-f3; 2. Vb5-b4... d5-d4; 3. Vb4-e1... t. sz. 4. Hc5-d3... e6 mat.

Az 1679. számú feladvány megfejtése.

Ehrenstein M.-tól. Megfejtés. Világos. Sötét. 1. Hd7-b8... Kd5-e6 (a); 2. Vb2-a2... K lép. 3. Hb8-d7 mat. 1. Hd5-c7... Kd5-c4; 2. Hb5-c7... t. sz. 3. Vb2-b4 mat.

Az 1680. számú feladvány megfejtése.

Lewis B. G.-tól. Megfejtés. Világos. Sötét. 1. Ha6-c7... t. sz. 2. Megfelelőleg mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Kecskeméten: Balogh Diénes. — Barabáson: Vargha József. — A pesti sakk-kör.

KEPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 41-ik számában közölt képtalány megfejtése: Itt a nyár.

HETI-NAPTAR, október hó.

Table with columns for days of the week and religious observances for Catholics, Protestants, Greeks, and Israelites.

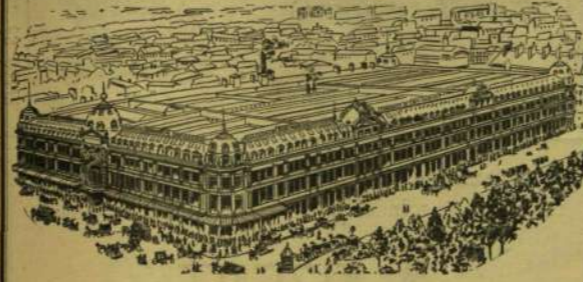
Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Hamisított fekete selyem.

A kelméből, melyből venni akarunk, egy mintácskát el-égetünk, s a netáni hamisítás azonnal napfényre jó: valódi, tisztán festett selyem, rögtön össze kunkorodik, s nem sokára el is alszik, kevés, nagyon világos barna hamu hátrahagyásával. Hamisított selyem (mely könnyen szalonnás lesz és török) lassan tovább ég, nevezetesen a 'tartós' szálak (ha festék-ananyagal nagyon telve vannak) tovább pirolognak, sőt barna hamu hagyva hátra, mely a valódi selyemmel ellentétben, nem kunkorodik, hanem megőröbed. Ha a valódi selyem hamu-át szétgyomjok, elporólik, a hamisított azonban nem. Hamisított G. (cs. és kir. udv. szállító) selyemgyári raktára Zürichben, bárkinnek szivesen küld mintákat valódi selyemkelméből, és egyes ruhákra valamint vég-száma küld selyemkelméket vitel- és vámdíj. a hához.

AU BON MARCHÉ NOUVEAUTÉS PARIS.

Ujdonság-raktár; minden czikkében a legtekintélyesebb, leggazdagabb és legegységesebb választékok egyestve.

Olcsó és szilárd kiszolgálás állandó alapelve az Au Bon Marché czégnékn.

A teli évad ujdonságaiból épen most jelent meg a katalógus s mindenkinek kívánatra bérmentesen megküldetik. A 'BON MARCHÉ' egyuttal kívánatra küld bér. külön-böző mintákat, valamint albumokat, kész áruinak modelljeit. Az 'AU BON MARCHÉ' czég választékai renkívül gazdagok, s épígy összes áruinak szilárdsága, mint az árak olcsósága tekintetében, a mint ismeretes, elvitázhatlan előnyöket nyújt. Az 'AU BON MARCHÉ' czég valamennyi országba szállít árukat s valamennyi nyelven levelez. Minden megrendelés 25 franktól kezdve (butorok és hossz-akománya árak kivételével) viteldj nélkül szállítatik. A bevetteli vám rendesen yevőnk 'érhéré esik. Az 'AU BON MARCHÉ' (PARIS) nem tart se főkot se képviselőket, és kéri yevőt az olyan kereskedőktől, kik visszaélésből netán az ő nevét fölhasználják, óvakodni. A 'BON MARCHÉ' raktárát legnagyobb, legjobban berendezett s legjobban szervezettek a világon; mindent tartalmaznak, a mi az életszükségletre hasznos, kényelmes és előnyös csak létrejöhet; s ez oknál fogva e raktárak Paris egyik nevezetességét képezik.

Patkószögek gummi-betéttel.

Legjobb a sima kocsutalpra. Teljes elhasználásig alkalmas! Pártalépés lehetetlen! Szabadk-talajdonosok E. GÖTZE & Co. BERLIN S. alte Jacobstrasse 79 Árjegyzék ingyen s bérmentve.

RÉTHY JÁNOS mérnök, nemzetközi szabadalmi irodája.

BUDAPESTEN, Erzsébet-körút 14. sz. eszékázi új találmányok szabadalmazását s a szabadalmak meghosszabbítását bármely államban. Elvállalja a találmányok értékelését és védelmét. Mindennemű felvilágosítással szolgál szabadalmi ügyekben. — Védjegyeket beajátrozomtat mind-den államban.

Szelvéyszám 435. Ezen szelvény beküldése után, ingyen küldjük a 'Toilette-titkok' című füzetet, melynek ár: különben 25 kr.

Dr. Spitzer-féle

Arckenőcs . . . 35 kr. Mosdóvíz . . . 40 kr. Salvator-szappan 50 kr. Lyoni rizsliszt 50-80 kr.

megtisztítják az arcot minden por-szenéstől, szeplőtől, foltoktól stb.

Kézpasztáinktól

3 nap alatt minden kéz gyengéd és fehér lesz 60 kr.

Csak akkor valódi, ha az itt látható védjeggyel és a teljes névvel Julius Rosenfeld ellátva van.

Figyeljen a teljes

ezimre, mert különben érték-telen és káros szereket kap, miáltal az arcz el vanrontva.

Raktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, Király-utca 12. Eder illatszernél, Városház-tér és Detsinyi Károly gyógyszerésznél, Föld-utca 10.

Gyár és szétküldési raktár: Salvator - Gyógyszertár, ROSENFELD GYULA Nasiceban, Eszék mellett.

Ismételárusítóknak a legmagasabb engedély. 3 frton felül bérmentve. Csomagok 1 frton alul nem küldetnek. Csomagok nem számítanak.

Csak 3 frt

a legszebb és legérdekesebb Karácsonyi Ajándék. (Emlék az elhunytakról.)

Arcképek életnagyságban. Bármely beküldött fénykép után. Előleg 1 frt. Szállítási díj 10 nap. A hó hasonlatért kezeség vállalatik. A fénykép értéketlen marad. Karácsonyi ajándékul szent megrendelések előbb küldendők be. BODASCHER SIEGFRIED, jutalomdíjazott műterme, Bécs, II. Grosse-Pfarrgasse 6.

A 'Franklin-Társulat' kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

OBSTRUCTION ÉS CLOTURE.

Irta CSORBA FERENCZ. Ára füzve 20 kr.

Haris, Zeillinger és Társa

„a kék csillaghoz” különös figyelembe ajánlják általánosan elismert kitűnő minőségű gyepek fehérített, valódi szépséggel nyújtós és kamuka asztalneműek, törülközők, valamint törülköruhák és vásznakban teljesen felszerelt raktárunkat Wein Károly és Társai szépségségi gyáraikból.

Eladás gyári áron! Budapest, IV., VÁLDÓI SZÉPSÉGSÉGI VÉD-JEGY ECHT ZIPSER Minden egyes drb a gyári védjeggyel van ellátva. Váci-utca 13.

A 'Franklin-Társulat' kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

KONKOLY MIKLÓS BEVEZETÉS A FOTOGRAFOZÁSBA

UTMUTATÁSUL KEZDŐ MŰKEDVELŐKNEK KIADJA CALDERONI ÉS TÁRSA BUDAPEST Ára füzve 60 kr. Postán bér. megküldve 65 kr.

SZŐRVESZTŐ POR (POUDRE DÉPILATOIRE)

BRÜNING G. C.-től M./m. Frankfurtban. Elismert legjobb szőrvészto szer, mérgegmentes, egészen ártalmatlan, a leggyöngédebb bőrt sem támadja meg, minélfogva hűlgyeknek kiválóan ajánlható. Hatása rögtön és tökéletes. Egyetlen szőrvészto szer, mely orvosilag ajánlatik, s melynek Oroszországba vitelét a szentpétervári orvosi hatóság megengedte, s mely az antwerpeni világtkiállításán az ottani Musée commercial de l'Industrie supérieure de Commerce által elfogadva és kitüntetve lett. Egy üveges ára 1 frt 75 kr., a hozzávaló ecset 12 kr. Raktár Budapesten TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész, Király-utca 12.

NÉYTELEN CSALÁD

REGÉNY Irta VERNE GYULA. HUSZÁR IMRE. Nyolczvan képpel. Ára füzve 2 frt 50 kr. Vásznonkötésben 3 frt.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hölgyor
La VELOUTINE
Különleges Részor
BISMUTTAL VEZETVE
CH. FAY, ILLÁTSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Puritas különleges szájszappan.

A régóta hírneves, egyetlen és már 1862-ben a londoni világiállításon kiütetett, legvonzóbb és leghatásosabb szer a száj és fogak ápolására. A «Puritas» teljesen oldja a fogak tisztátalanságát, anélkül, hogy azokat megsértené, gátolja a fogak romlását s a szájban a rossz szag képződését. **Med. dr. Faber C. M.,** ő fensége, boldogult Miksa császár, udvari orvosától. — 1 szelence 1 frt. Szétküldési raktár: Bécs, I. Bauernmarkt 3, s a bel- és külföld minden gyógyszerárában és illatszerekkereskedésében. 4512

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható

VIG ÓRAK

ELBESZÉLÉSEK, TÁRCZÁK.

Irtá

BERCZIK ÁRPÁD.

Ára füzve 1 frt 20 kr.

Tartalom: Leány! — Ottill. — A bányka. — Hogy töltötte napjait az öreg úr? (Emlékgjegyzetek Deák Ferenczről.) — Szól a madár! — A bús magyar. — Egy pesti ház. — A commissió. — Virginia. — Az a bizonyos «egy» ruha. — A fehér róka. — A mandátum. — Először a színházban. — Jó bor. — Az első látogatás. — Úgyetlen udvari — A hóprémes kabát. — A kölcsönkérők. — A grajler. — A beteg diák. — Egy szakáll története.

PARIS
Printemps

NOUVEAUTÉS
Ingyen és Bérmentve

küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogust a téli évadra.
Megkeresések czimzandók:

JULES JALUZOT & Co
PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a *Printemps* oriai raktárán levő szövetek mintái, árat és fajt lehetőleg meghatározni kérünk.

Expedíció Magyarország részére portmentesen 25 franktól kezdve.

Vámmentes küldemények feltételei a Catalogusban. Továbbító-és vámkezelési házuk: **Salzburgban, Mozartplatz, 4.**

Levelezés Magyar nyelven.

Nincs többé fejfájás!

D. Götz MIGRAINE-PORA

huszonöt év óta **egyoldala, ideges, rheumászerű, sőt gyomorból származó fejfájás** ellen a legjobb sikerrel használtott, mit több ezerre menő köszönet-nyilvánítás bizonyít. Utolsó időben a

MADRIDI UDVAR

feltűnő eredménnyel használta. 1 doboz ára haszn. utasítás. 2 frt. 1 kis próba-doboz 1 frt. Eredetiben kapható **Fáykis József nagy Kristófhoz** az. gyógyszerárában Budapesten, továbbá **Török Józsefnél**, király-utca. *Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.*

Harmonikától külön árjegyzék!

Képes árjegyzék ingyen és bérten.

Sternberg A. és Testv.
Hangszer-Ipar
Budapest, Kerepesti-út 36

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A SZENT.

TÖRTÉNETI ELBESZÉLÉS.

Irtá

MEYER KONRÁD FERDINAND.

FORDITOTTA

PÉTERFY JENŐ.

KIADJA A KISFALUDY-TÁRSASÁG.

Ára füzve 1 frt. — vászonkötésben 1 frt 50.

CSIKY GERGELY

AZ ATYAFIAK

REGÉNY.

Ára füzve 1 frt 50 kr.

VASÁRNAPI UJSÁG

44. SZÁM. 1891.

BUDAPEST, NOVEMBER 1.

XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Külföldi előfizetőknek a postailag megfizetendő árat a postai felrakással kell megadni. Vasárnapi Ujság egész évre 12 frt, félévre 6 frt. Vasárnapi Ujság egész évre 8 frt, félévre 4 frt. Vasárnapi Ujság egész évre 6 frt, félévre 3 frt. Vasárnapi Ujság egész évre 4 frt, félévre 2 frt. Vasárnapi Ujság egész évre 3 frt, félévre 1 frt. Vasárnapi Ujság egész évre 2 frt, félévre 1 frt. Vasárnapi Ujság egész évre 1 frt, félévre 0 frt.

JÓKAI MÓR.

BENCZÚR GYULA.

PALK MIKSA.

BLAHA LUJZA.

VÁGÓ PÁL.

P. MÁRKUS EMILIA.

MAGYAR ÍRÓK ÉS MŰVÉSEK.

A «Magyar szellemi élet» című most megjelent munkából.

A helyett, mint ez az ipartörvénybe ütközőleg gyakran történik, hogy
HELYISÉG-VÁLTOZTATÁS

ürügye alatt divatból kiment árukat MÉLYEN LESZÁLLÍTOTT ÁRAKON kínálnánk, egyszerűen a t. vevőközönség becses figyelmébe ajánljuk óriási nagy és folyton új választéku raktárunkat

SZŐNYEGEKBEN

a legújabb mintákban, s legnagyobb választékban, továbbá

függönyök- és butorszövetekben

a legutányosabb árak és feltételek mellett.

Stambul és Smyrna szőnyegeinket méterenkint 9–10 frttól feljebb, teljes méretért kezeskedve.

Nagy vászon- és pamutáru-raktárunk

továbbá: fehérnemű-, menyasszonyi kelengyék- és ágynemű-készletről szóló 300 ábrával ellátott árjegyzékünket ingyen és bérmentve küldjük.

KUNZ JÓZSEF ÉS TÁRSA

magyar kir. szabad. nagykereskedők, cs. és kir. udvari szállítók,

Budapesten, V-ik kerület, Deák-tér.